БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

8-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 107 (1885)
31 МАЙ
ЧОРШАНБА
1961 ЙИЛ
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVI съезди 1961 йил 25 сентябрда чақирилади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Кеча, 30 майда Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VII пленуми бўлди.

Пленум Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVI съездини чақириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Марказий Комитет пленуми Ўзбекистон Компартиясининг XVI съездини 1961 йил 25 сентябрда чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Марказий Комитет пленумининг қарори қуйида эълон қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XVI СЪЕЗДИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ VII ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

1. Ўзбекистон Компартиясининг XVI съезди 1961 йил 25 сентябрда чақирилсин.

2. Съезднинг қуйидаги кун тартиби тасдиқлансин:

1) «КПСС программасининг лойиҳаси тўғрисида» доклад—докладчи Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов.

2) «КПСС Уставининг лойиҳаси тўғрисида» доклад—докладчи Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Ф. Е. Титов.

3. Ўзбекистон Компартиясининг XVI съездига вакиллик нормалари қуйидагича белгилансин: партиянинг 215 аъзосидан ҳал қилувчи овоз билан бир делегат ва КПСС аъзолигига 215 кандидатдан маслаҳат овози билан бир делегат.

4.КПСС Уставига мувофиқ, Ўзбекистон КП XVI съездига делегатлар область партия конференцияларида ёпиқ (яширин) овоз бериш йўли билан сайланадилар.

Совет армияси, ички ва конвой соқчи қисмлар ҳамда чегара қисмлари партия ташкилотлари ҳисобида турувчи коммунистлар Ўзбекистон Компартиясининг XVI съездига делегатларни бошқа партия ташкилотлари билан биргаликда область партия конференцияларида сайлайдилар.

5. Область партия конференциялари 1961 йил сентябрь ойининг биринчи ярмида ўтказилсин.

* * * * * * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми район ва шаҳар партия комитетларини, бошланғич партия ташкилотларини, республикадаги барча коммунистларни омманинг меҳнат ва сиёсий кўтаринкилигига бошчилик қилишга, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съездини ҳамда Ўзбекистон коммунистик партиясининг XVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришга, меҳнаткашларни етти йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун сафарбар қилишга чақиради.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1961 йил 30 майдаги мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1961 йил 30 майда республика Олий Советининг мажлислар залида бешинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси ўз ишини давом эттирди.

Эрталаб соат 10 да Олий Советнинг учинчи мажлиси бошланди. Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат М. М. Мусахонов очди.

Мажлисда сессиянинг кун тартибидаги биринчи масалани муҳокама қилиш давом этди. Музокарада депутат **А. Диёров** (Сурхондарё область, Жончека сайлов округи) сўзга чиқди.

Сессияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади.

Музокаралар тамом бўлгандан кейин сессия «Ўзбекистон ССРда яна янги ерлар ўзлаштириш, фойдаланилаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва сув билан таъминланишини яхшилаш тўғрисида» бир оғиздан қарор қабул қилди.

Сўнгра сессия кун тартибидаги иккинчи масалага ўтиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат **О. Маҳмудов**нинг Ўзбекистон ССР Жиноят ва Жиноят-процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги докладини тинглади.

Бу докладни муҳокама қилишда депутатлардан **М. И. Йўлдошева** (Тошкент шаҳар. Пролетар сайлов округи), **Э. Худоёров** (Тошкент область, Олмалиқ сайлов округи), **Н. Ёқубов** (Сурхондарё область, Бешкент сайлов округи) қатнашдилар.

Олий Совет республиканинг Жиноят ва Жиноят-процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси таклиф этган Қонунни бир оғиздан қабул қилди.

Олий Совет Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси депутат **Қ. Рўзметов**нинг докладини эшитиб, Ўзбекистон ССР адвокатураси ҳақидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисидаги Қонунни бир оғиздан қабул қилди.

Кун тартибидаги тўртинчи масала юзасидан — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақида сессия Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси депутат **А. С. Абдалин**нинг докладини тинглади. Ўзбекистон ССР Олий Совети бу Фармонни тасдиқлайдиган Қонунни бир оғиздан қабул қилди. Шу Фармоннинг тасдиқланганлиги муносабати билан «Жамият учун зарарли бўлган, текинхўр унсурларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» Ўзбекистон ССРнинг 1957 йил 27 май Қонуни ўз кучини йўқотган деб топилди.

Кун тартибидаги бешинчи масала юзасидан сессияда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Р. С. Сахибоев** доклад қилди. Республика Олий Совети бу докладни эшитиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг бешинчи ва олтинчи сессиялар ўртасидаги даврда қабул қилинган Фармонларини тасдиқлаш ҳақида бир оғиздан қарор қабул қилди, шунингдек Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида тегишли Қонунлар қабул қилди.

Бешинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси шу билан ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1961 йил 12-14 июнда Москва шаҳрида Катта Кремль саройида илмий ходимларнинг Бутуниттифоқ кенгашини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда илмий-тадқиқот ишларини координациялашни ва СССР Фанлар академиясининг фаолиятини яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори муносабати билан илмий муассасаларнинг ишини қайта қуриш ҳақида СССР Фанлар академияси президенти ўртоқ М. В. Келдишнинг доклади тингланади.

Кенгашда СССР Фанлар академияси, иттифоқчи республикалар фанлар академиялари, тармоқ академиялари, министрликлар, давлат комитетлари, халқ хўжалиги кенгашлари илмий муассасаларининг ва олий ўқув юртларининг илмий ходимлари қатнашадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Маккажўхорини кўп етиштириш— халқ фаровонлигини ошириш гарови

Партия, комсомол, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг 1961 йилда маккажўхори ва оқжўхори ҳосилдорлигини ошириш ҳамда уни кўп етиштириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюроси КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг чорвачиликни янада ривожлантириш юзасидан қўйган улуғвор вазифаларини фақат мустаҳкам озуқа базаси вужудга келтириш негизидагина бажариш мумкин, деб ҳисоблайди.

Маккажўхори — республиканинг асосий озуқабоп экинидир. Маккажўхори — дон ва силос, энг тўйимли, энг фойдали озуқадир.

...«Маккажўхорини кўпайтириш йўли билангина, — деган эди Н. С. Хрущев, — гўшт ва сут етиштиришни кўпайтириш, бинобарин, халқнинг моддий фаровонлигини ошириш мумкин. Кимки, маккажўхори билан яхши шуғулланса, у чорвачиликни юксалтиришда катта ютуқларга эришолади, кимки бу экинга нисбатан консерватив муносабатда бўлса, турмуш уни эгардан улоқтириб ташлаши мумкин».

Кейинги йилларда республикада экин майдонлари бирмунча кенгайди ва маккажўхори ҳамда оқжўхоридан дон ва силосбоп кўкпоя олиш анча кўпайди.

Маккажўхори ва оқжўхори экиладиган майдон 1953 йилда 10 минг гектар бўлса, 1960 йилда 262 минг гектар бўлди.

1958-1960 йилларда маккажўхорининг думбул сўталигида силос қилинадиган ялпи кўкпоясини ўриб олиш кескин ошди. 1958 йилда маккажўхоридан 1 миллион 29 минг тонна силос бостирилган бўлса, 1960 йилда эса 4 миллион 280 минг тонна силос тайёрланди.

Республикадаги кўпгина колхозлар ва совхозлар маккажўхори, оқжўхоридан мўл ҳосил олмоқдалар. Шу йўл билан гўшт ва сут етиштиришни кескин даражада кўпайтирмоқдалар.

Лекин республикада озуқа базасини мустаҳкамлаш соҳасидаги камчилик ҳали тўла тугатилгани йўқ; маккажўхоридан муттасил мўл ҳосил етиштириб келаётган колхоз ва совхозларнинг тажрибалари барча хўжаликларда кенг ёйилмаётир. Шунинг учун ҳам республикада маккажўхори ва оқжўхорининг ўртача ҳосилдорлиги ҳамон паст. Ҳамма иллат шундаки, кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари 1960 йилда маккажўхори етиштиришга етарли эътибор бермадилар, маккажўхори унумсиз, тупроғи яхши тайёрланмаган ерларга экилди: квадратларнинг аниқ чиқиши таъминланмади ва экин яхши парвариш қилинмади. Булар ана шундай раҳбарларнинг маккажўхорининг халқ моддий фаровонлигини яхшилашдаги сиёсий ва хўжалик аҳамиятига етарли баҳо беролмаганликлари оқибатидир.

Маккажўхоридан паст ҳосил олинаётганлигига сабаб суғориладиган ерлардан фойдаланишда ғоят хўжасизликка йўл қўйилаётганлигидир.

Маккажўхори парваришни жуда яхши кўрадиган экин эканлигини тушунган ва уни яхши парвариш қилаётган колхоз, совхоз ва бригадаларнинг раҳбарлари маккажўхоридан кўплаб силосбоп кўкпоя ва дон олмоқдалар.

Тошкент область. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози маккажўхоридан мўл ҳосил етиштиришнинг ажойиб намунасини кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам бу колхоз ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. 1960 йилда колхозда 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан думбул сўтаси билан 1850 центнердан маккажўхори кўкпояси олинди. Ҳар гектар ердан 37 минг озуқа бирлиги олишга эришилди, бу — 307 центнер сут ёки 14 центнер сариёғ етиштириш имконини беради.

Шу колхозда 216 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 63.3 центнердан маккажўхорининг гибрид уруғи олинди. Бу колхоз республикадаги барча колхоз ва совхозларга молларнинг озуқа базасини тез мустаҳкамлаш ва чорвачиликни юксалтириш йўлини кўрсатиб бераётган машъалдир.

Ваҳоланки Юқори Чирчиқ районидаги бошқа колхозларда гектаридан ўрта ҳисобда 449 центнердан. Тошкент областида эса фақат 246 центнердан силосбоп маккажўхори пояси олинди. Бу, «Политотдел» колхозида етиштирилган маккажўхори кўкпоясига нисбатан 7 баравар камдир. Маккажўхоридан кўплаб силосбоп кўкпоя ва дон олаётган илғор хўжаликлар — машъаллар ҳар бир областда ҳам бор.

Самарқанд районидаги Карл Маркс номли колхозда 250 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 39 центнердан маккажўхори гибрид уруғи: ўртоқ З. Ҳайдаров бошлиқ бригадада гектаридан 42 центнердан, ўртоқ Обидов бошлиқ звенода 22 гектар ернинг ҳар гектаридан 52 центнердан, ўртоқ Ш. Ражабов бошлиқ звенода 50 центнердан, ўртоқ Р. Идрисов бошлиқ звенода 60 центнердан маккажўхори дони олинди.

(Охири учинчи бетда).

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ Киевдан жўнаб кетди

КИЕВ, 29 май. (ТАСС). Бугун тушдан кейин ўртоқ Н. С. Хрущев Киев гидроэлектростанцияси қурилишини бориб кўрди. Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. В. Подгорний, Украина ССР Министрлар Советининг Раиси В. В. Шчербицкий, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. П. Казанец, Украина ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. С. Сенин, Украина КП Киев область комитетининг секретари П. Е. Шелест ўртоқлар Н. С. Хрушчев билан бирга бўлдилар.

Киев ГЭСи Украинанинг қадимий қишлоғи Вишгород яқинидаги кенг одоқ ерларда қурилмоқда. Бир замонлар бу қишлоқ қадимий Киевни ташқи душманлардан ҳимоя қилмоқ учун мустаҳкам қалъа бўлиб келган эди.

Вишгород бизнинг замонамизда ҳам ном чиқарган қишлоқдир. Улуғ Ватан уруши йилларида генерал Кравченко қўл остидаги танкчилар бу районда дадил юриш бошлаб, Днепр дарёсидан ўтган эдилар. Генерал Н. Ф. Ватутин қўмондонлик қилган ва Н. С. Хрущев Ҳарбий Советнинг аъзоси бўлган биринчи Украина фронтининг қўшинлари Киевни немис фашист босқинчилардан озод қилмоқ учун шу ердан ҳужум бошлаган эдилар. Вишгород қишлоғи ёнидаги Новопетровци қишлоғида обелиск-ҳайкал ўрнатилган, Киевни озод қилишга бағишланган музей очилган.

... Н. С. Хрущев, Украина Компартияси ва ҳукуматининг раҳбарлари тушган кичик моторли катер дарё соҳилига тез сузиб келади. Дарё соҳилига тўпланган ишчилар Совет ҳукуматининг бошлиғини гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар. Никита Сергеевич бу қарсакларга жавобан қўл силкиб саломлашади. Бу ерда Н. С. Хрущевни Украина ССР Госстройининг раиси С. Н. Андрианов, қурилиш бошлиғи Г. И. Строков, Бутуниттифоқ «Гидропроект» институти Украина бўлимининг директори Д. А. Кузнецов ва бошкалар ҳам кутиб оладилар.

Земснаряд ҳосил қилган катта кон қум тепалигидан гидротехника узелининг котловани намоён бўлади. Бир томонда ҳайбатли кранлар, бошқа томонда землесослар кўзга ташланади гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда автосамосваллар ўтиб турибди, бульдозер ва скреперларнинг моторлари гувулламоқда...

Никита Сергеевичнинг атрофига тобора кўп одам тўпланади. Никита Сергеевич ишчилар билан дўстона суҳбат қилади, уларнинг меҳнати билан қизиқади. Ҳамма жойда бўлгани каби, бу ерда ҳам болалар Никита Сергеевични қуршаб оладилар.

Никита Сергеевич ўзи билан қўл ушлашиб борган ўғил боладан:

— Сенинг дадaнг қаерда? — деб сўрайди.

— Ҳу ана, менинг дадам, — деб кўрсатди бола юзлари офтобдан қорайган ўрта ёшдаги кишини.

Никита Сергеевич мазкур ишчининг қаерда туғилганлигини ва қурилишга қандай қилиб келиб қолганлигини суриштириб билади. Бу — қурилишнинг энг яхши экскаваторчиларидан бири Михаил Гуковдир. Бундан аввал у Каховка ГЭСи қурилишида қатнашган. Никита Сергеевич Михаил ва унинг ўғли билан суратга тушиб, экскаваторчининг ишига муваффақият ва ўзига бахтли ҳаёт тилайди.

Шундан кейин қурилиш раҳбарлари Киев гидроузели қурилиши қандай бораётганлиги тўғрисида Н. С. Хрущевга сўзлаб бердилар.

Н. С. Хрущевнинг қурилиш раҳбарлари ва ишчилари билан дўстона суҳбати анча вақт давом этди.

Қурувчилар Н. С. Хрущев билан самимий ва дўстона ҳайрлашиб, унга АҚШ президенти Ж. Кеннеди билан учрашиш вақтида муваффақият тиладилар.

Қурувчилар қуйидаги гапларни айтдилар:

— Қадрдон Никита Сергеевич, биз, ишчилар ҳамиша Сизни қўллаймиз,

КИЕВ, 30 май. (ТАСС). Венага жўнаб кетаётган СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрущев Украина пойтахтида икки кун бўлганидан кейин, бугун махсус поездда Киевдан жўнаб кетди.

Вокзалда ўртоқ Н. С. Хрущевни Украина Коммунистик партияси ва ҳукуматининг раҳбарлари, министрлар, СССР Олий Совети, Украина ССР Олий Совети депутатлари, жамоатчилик вакиллари узатиб қолдилар.

Вокзал олдидаги майдон ва шаҳарнинг унга туташ магистралларига тўпланган минг-минглаб киевликлар Никита Сергеевични зўр самимият билан узатиб қолдилар.

Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. В. Подгорний ва Украина ССР Министрлар Советининг раиси В. В. Шчербицкий ўртоқ Н. С. Хрущевни чегарагача узатиб борадилар.

Н. С. Хрущев билан биргаликда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг АҚШдаги элчиси М. А. Меньшиков, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси А. Ф. Добринин ва бошқа расмий кишилар ҳам жўнаб кетдилар.

ҚРИМ УЧРАШУВИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИ МОСКВАГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР

СИМФЕРОПОЛЬ, 29 май. (ТАСС). Қуйи Ореандада 9 кун давомида музокаралар олиб борилгандан кейин АҚШ ва Совет Иттифоқининг таниқли жамоат арбоблари ўртасида ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемалари юзасидан ғайри-расмий равишда фикр олишиш бугун асосан тугади.

Қрим учрашувининг қатнашчилари бугуноқ самолётда Москвага жўнаб кетдилар. Бу ерда якунловчи мажлис бўлади, сўнгра матбуот конференцияси ўтказилиши кутилади. Матбуот конференциясида учрашув қатнашчилари ўз музокараларининг натижаларини эълон қиладилар.

Қримда, учрашувлар ўртасидаги танаффуслар вақтида мунозара қатнашчилари «Артек» пионерлар лагерини бориб кўрдилар. Севастополь шаҳрига экскурсия қилдилар. Меҳмонлар Никитск ботаника боғига, А. П. Чехов номидаги хотира уй-музейига бордилар. Улар Ялтадаги ёзги театрда Г. Веревка раҳбарлигидаги украин халқ хори концертида ҳозир бўлдилар.

Совет ҳукумат делегацияси Пхеньянда

ПХЕНЬЯН, 30 май. (ТАСС). Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети ва Корея Халқ Демократик Республикаси Министрлар кабинетининг таклифига мувофиқ КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. Н. Косигин бошчилигидаги совет ҳукумат делегацияси бугун куннинг иккинчи ярмида Пхеньянга келди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

Республика Олий Совети олтинчи сессиясининг 29 май эрталабки ва кечки мажлисларида Ўзбекистон Сув хўжалиги министри депутат В. А. Билбас ва «Главголодностепстрой» бошлиғи депутат А. А. Саркисовнинг Ўзбекистон ССРда яна янги ерлар ўзлаштириш, фойдаланилаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва сув билан таъминланишини яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги докладлари юзасидан музокаралар бўлди.

Музокарада биринчи бўлиб депутат **Б. У. Усмонов** сўз олди. У кейинги йилларда Андижон областида янги ерларни ўзлаштириш соҳасида анча ишлар қилинганлигини айтди. Ҳозирги вақтда Марказий Фарғонада 21 минг гектар ер қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Тешиктош гидроузели, Андижон ва Чортоқ каналларидаги иншоотлар қурилди ва ишга туширилди.

Шу билан бирга, дейди нотиқ, область экин майдонларини янада кенгайтириш учун катта резервларга эга. Бу резервларни тезроқ ишга солиш — энг муҳим вазифа. Мавжуд суғориладиган ер майдонларини сув билан кўпроқ таъминлаш ва уларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга доир бир қанча асосий масалаларни ҳал этиш зарур. Бу масалалардан бири — Кампирровот сув омборини қуришдир. Жуда кўп коллектор ва зовурлардаги сизот сувларидан фойдаланиш ҳам сув ресурсларини оширишнинг катта резервларидан биридир. Ирригация ва мелиорация масалаларини комплекс равишда, уларни бир-бирига боғланган равишда ҳал этиш жуда зарурдир. Республика Фанлар академияси, қишлоқ хўжалик министрлиги ва лойиҳалаш ташкилотлари бу масалалар билан яқиндан шуғулланишлари лозим.

«Андижанводстрой» трестининг ташкил этилганлиги Марказий Фарғонадаги қўриқ ерларни ўзлаштириш суръатларини тезлаштириш йўлида қўйилган катта қадам бўлди.

Депутат **Ж. Х. Хоназаров** минбарга чиқади. Кейинги йилларда, деди у, совхозларнинг республика қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги салмоғи анча ортди. Бундан буён совхозлар салмоғи тобора ортиб бора беради. 1965 йилгача 152 минг гектар майдондаги фойдаланилмаётган ерларни йирик қурилишларни амалга ошириш йўли билан ирригация-мелиорация жиҳатидан тайёрлаш ҳамда ана шу ерларда 20 та янги совхоз ташкил этиш мўлжалланади.

Бу йил совхозларимиз хўжалик усули билан салкам 11 миллион сўмлик ирригация-мелиорация ишларини амалга оширадилар. Биринчи квартал плани ошириб бажарилди. Лекин республика Сув хўжалиги министрлиги совхозларда коллектор-зовур шохобчаларини қуриш, каналларнинг тагига бетон қоплаш, қудуқлар қазиш соҳасидаги ўз мажбуриятларини яхши бажармаётир. Биринчи квартал мобайнида бу ишлар плани атиги 84 процент бажарилди. Министрлик қўшимча равишда 5 миллион гектар яйловни сув билан таъминлаш, шунингдек узоқ яйлов районларидаги ерларни артезиан қудуқлари билан суғориш ишларини кучайтириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга оширмоғи керак.

Ўртоқ Хоназаров республика Олий Совети ва ҳукуматидан 1961—1965 йиллар учун Сурхондарё, Фарғона, Тошкент областларида ва Қорақалпоғистонда янги ерларга сув чиқариш, янги совхозлар қуриш ҳамда суғориладиган ерларни кескин кўпайтиришга алоқадор бўлган бошқа ишлар учун зарур лимитлар ажратиш ҳақида ССР Иттифоқи Госпланига илтимос билан киришларини сўрайди. У республика Министрлар Совети ҳузурида янги ерларни суғориш ва ўзлаштириш бош бошқармаси, шунингдек бу бошқарманинг областларда махсус трестлари ва қурилиш-монтаж бошқармаларини вужудга келтиришни таклиф этади.

Тошкент области, деди ўз нутқида депутат **В. М. Романовский**, пахта, маккажўхори, шоли ва бошқа экинлар учун суғориладиган ер майдонларини кўпайтириш соҳасида катта имкониятларга эга. Аммо, сув хўжалиги қурилиши юзасидан берилган топшириқлар сусткашлик билан бажарилмоқда.

Область ижроия комитети сув хўжалиги ташкилотларининг ишларини яхшилаш учун ҳамма чораларни кўрди, деб бўлмайди. Айни вақтда партов ва янги ерларни ўзлаштириш юзасидан белгиланган планлар бажарилмай қолганлиги учун айбнинг катта қисми Қишлоқ хўжалик ва Сув хўжалик министрликлари шунингдек республика Госплани зиммасига ҳам тушади. Министрликлар ва Госплан область ташкилотларининг 1961 йилда экин экиш учун 9,5 минг гектар ана шундай майдонни тайёрлаш ҳақидаги таклифини суст амалга оширмоқдалар. Лойиҳа-смета ҳужжатлари йўқ. Бу ишлар маблағ билан таъминланмаётир.

Чорвоқ сув омбори қурилишини, дейди нотиқ, ирригаторлар кўпдан бери орзу қилиб келадилар. Бу иншоотнинг қурилиши Тошкент областида салкам 60 минг гектар ва Жанубий Қозоғистонда қарийб 100 минг гектар ерни суғориш, шунингдек ҳозир суғориб келинаётган 340 минг гектар ерда сув камчиллигини бутунлай тугатиш имкониятини беради. Биз республика ҳукуматидан шу проблемани ҳал этишни тезлаштиришни ҳамда Турк сув омбори қурилишига тайёргарлик кўриш ишларини 1961 йилда бошлаш масаласини қараб чиқишни илтимос қиламиз.

Депутат **К. Ёқубжонов** сессияга «Ферганаводстрой» тресты коллективининг Марказий Фарғонадаги ерларни ўзлаштириш ишларида эришган муваффақиятлари тўғрисида гапириб берди. Барча қурилиш — монтаж бошқармалари ва саноат корхоналари беш ойлик қурилиш планини муддатидан олдин адо этдилар ҳамда 1961 йилда экин экиладиган 2.000 гектар ерни тайёрлаб бериш ҳақидаги топшириқни бажардилар. Ҳозирги вақтда 1962 йилда экин экиладиган янги ерлар тахт қилинмоқда. 25 та комплекс бригада ташкил этилди. Катта Фарғона каналини реконструкция қилиш юзасидан катта иш амалга оширилди, Каркидон сув омборининг биринчи навбатини қуришга киришилди.

Бироқ, дейди нотиқ, трест ишида ҳали бир қанча камчилик ва нуқсонлар бор. Техникадан фойдаланишни яхшилашда тубдан бурилиш ясай олганимиз йўқ. Кўп ҳолларда янги ерларни тайёрлаш комплекс суратда олиб борилмаётир, ишлар чала-чулпа ўтказилмоқда.

Марказий Фарғонанинг ўзлаштирилган массивларида 19 та янги колхоз ва совхоз ташкил этилган, уларнинг кўпи ўзининг ободлиги ва ишлаб чиқариш даражаси жиҳатидан ҳозирдаёқ водийнинг маданий зонасидаги хўжаликлардан қолишмайди. Бу эса, Марказий Фарғонанинг қўриқ ерлари нақадар улкан имкониятларга эга эканини яққол кўрсатиб турибди. Марказий Фарғонанинг бўш ётган барча ерларини 1965 йил охирига қадар батамом ўзлаштиришни таъминлаш вазифаси қўйилган. Бу вазифани бажариш учун ер қазиш техникасининг миқдорини кўпайтириш, уй-жой ва маданий-маиший муассасалар қуриш суръатини жадаллаштириш зарур.

Депутат **А. М. Аракелов** Коммунистик партия қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдига мамлакатда озиқ-овқат маҳсулотлари ва истеъмол буюмларини мўл-кўл қилишдан иборат тарихий вазифа қўйганлигини таъкидлаб, Самарқанд областида 1953 йилдан бери фақат пахта майдонларининг ўзигина 37 минг гектар кўпайганлигини, Зарафшон системасидан суғориладиган ерларнинг умумий майдони эса ҳозирдаёқ лойиҳада белгиланганидан 105 минг гектар ортиқ эканлигини айтди.

Бу йил Мирзачўл ерларини ўзлаштириш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда областнинг қўриқ ерларидаги учта совхозида 1.100 га яқин ишчи, механизатор ва мутахассислар ишлайди. Беш йил ичида 155 минг гектар қўриқ ерларни ўзлаштиришимиз керак.

Ўртоқ Аракелов республика ҳукуматидан Аму-Бухоро канали қурилишини тезлаштириш тўғрисидаги масалани қараб чиқишни сўрайди. Бу каналнинг қурилиши Амударё суви ҳисобига Бухоро областини сув билан таъминлашга ва Самарқанд областини сув билан таъминлаш проблемасини ҳал этишга имкон беради.

Депутат **Б. Д. Коржавинга** сўз берилади. Никита Сергеевич Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумида сўзлаган нутқида, деб таъкидлади у, суғориладиган деҳқончилик масалаларини ниҳоятда батафсил ва ҳар тарафлама таҳлил этди ва тушунтириб берди. Партия суғориладиган деҳқончиликнинг мунтасил мўл ҳосил олишни таъминлашдаги, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши маҳсулотлари мўл-кўлчилигини вужудга келтиришдаги ролига шу қадар юксак баҳо берганлигидан ирригаторлар ниҳоятда мамнун бўлдилар ва руҳланиб кетдилар.

Сирдарё, Оҳангарон, Зарафшон, Қашқадарё ва Сурхондарёда сувни бир мавсумда тартибга солишга, ҳар қайси йилдаги сувни қайта тақсимлаб туришга мўлжалланган бир қанча сув омборлари қурилди ва қурилмоқда. Бундай сув омборлари албатта жуда кераклм, уларни бундан буён ҳам қура бериш керак. Аммо, сув кам бўладиган қатор йилларнинг ҳам зарарли таъсирини йўқотиш учун сув оқимини бир неча йиллар мобайнида тартибга солиш зарур.

Кун тартибида суғориладиган майдонларни кескин кенгайтириш масаласи қўйилди. Қурилиш ишларининг йиллик ҳажми икки баравар ва бундан ҳам кўпроқ ортмоғи керак. Тошкентдаги лойиҳалаш институтларининг иш ҳажми ҳам икки баравар ортади деса бўлади.

Нотиқ лойиҳалаш ташкилотларини мустаҳкамлаш, уларнинг ишини рационализациялаш, типовой лойиҳаларни кенг қўлланиш, лойиҳа-смета ҳужжатларининг ҳажмини камайтириш масаласини қўяди. Тошкентдаги лойиҳалаш институтларини кенгайтириб, областларда уларнинг филиалларини ташкил этиш зарур. Тадқиқот институтларининг экспериментал базасини кенгайтириш, лойиҳалаш ташкилотлари ҳузурида кичик-кичик лабораториялар барпо этиш керак.

Депутат **К. Камолов** сўзга чиқади. Сўнгги йилларда магистрал ва тармоқ каналларда инженерлик типидаги иншоотлар қуриш, янги ва бўз ерларни ўзлаштириш юзасидан Қорақалпоғистон АССРда айрим ишлар қилинган бўлсада, дейди у, сув хўжалиги қурилиши қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ривожланиш даражасидан кескин орқада қолмоқда. Етти йиллик охиригача республикада асосан, Қирққиз ва Элликқалъа массивларида қадимдан суғориб келинган ерларни ўзлаштириш йўли билан экин майдонларини кенгайтириш мўлжалланади. Қорақалпоғистоннинг шимолий районларида катта майдонлардаги партов ерлар ўзлаштирилади.

Ленин номли каналдан сув олиш мушкуллашиб қолди. Сув хўжалиги министрлиги бу каналдан гарантияланган миқдорда сув чиқариб туришни таъмин эта оладиган техника юбормоғи керак. Бошқа каналлардан сув чиқаришни кўпайтириш учун насос станцияларига муҳтожмиз. Тахиатош тўғонини қуриш масаласини тезлик билан ҳал этмоқ лозим.

Нотиқ Ўзбекистон ССР Олий Советидан янги массивларни ўзлаштириш ҳамда Пахтаарна, Қизкетган ва Ленин номли каналларни реконструкция қилишга оид лойиҳа топшириқларини ишлаб чиқишни республика Министрлар Советига топширишни илтимос қилади.

Хоразм области, дейди депутат **Ф. Ш. Шамсуддинов**, етти йилликнинг охирига қадар 17,6 минг гектар, шу жумладан бу йил 3 минг гектар янги ва партов ерларни ўзлаштириши керак.

Туркманистон ССР Тошовуз области билан биргаликда Катта Кўл коллекторининг биринчи навбат қисми ҳозирдаёқ қурилиб бўлди ва ишга туширилди, дейди у. Иккинчи навбат қисми ҳисобига ер қазиш ишларининг 46 проценти бажариб қўйилди. Бу йилги кўкламда сув жуда кам бўлганлиги сабабли дарёдан сув чиқариб олишни кўпайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни амалга оширишга тўғри келди.

Бироқ, янги ва партов ерларни ўзлаштириш масаласида жуда ташвишли аҳвол вужудга келди. Ҳозирча ер текислаш ишларининг атиги 25 проценти бажарилди ва ўзлаштириш учун фақат 721 гектар ер тайёрлаб қўйилган, холос. Қолоқликка хотима бериш учун ҳамма чоралар кўрилмоқда.

Пахта, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мунтасил мўл ҳосил олиш учун областда ирригация системаларига сув тўплашни кўпайтиришга ва суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қаратилган тадбирларнинг бутун бир комплексини амалга ошириш зарур. Туямўйин каналини қуриш масаласини тезроқ ҳал этиш керак. Кўл коллектори қурилишини тезроқ битказиш, республикалараро Дарёлиқ коллекторини тезроқ реконструкция қилиш, Амударёда дейгишга қарши янада амалий кураш олиб бориш, Жар, Тахтакўпир ва бошқа яйлов массивларини сув билан таъминлаш зарур.

Бухоро области пахта ва бошқа экинларнинг юқори сифатли навларини етиштириш учун мўл-кўл имкониятларга эга бўлишига қарамай, ҳозирча ҳосилдорлик жиҳатидан паст савияда қолиб келмоқда, — деди сессияда Бухоро область ижроия комитетининг раиси **Н. Матчонов**. Ерларнинг сув билан яхши таъминланмаганлиги ва суғориладиган ерлар мелиорацияси қониқарсиз аҳволда эканлиги бунинг асосий сабабларидан биридир.

1961 йилги вегетация даврида ерларнинг сув билан таъминланишини яхшиламоқ учун коллектор шохобчаларига 30 та кучли насос ўрнатиш, салкам уч юз қудуқдан фойдаланиш мўлжалланади. Лекин Аму-Қоракўл каналини тезроқ битказиб ишга тушириш ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Шунга қарамай, асосан маблағ, ер қазиш техникаси ва турли материаллар етишмаслиги орқасида бу каналда қурилиш ишлари жуда секин бормоқда.

Республика Сув хўжалиги министрлиги Навоий ва Тошробот гидроузеллари қурилишига киришиши керак, бу гидроузелларнинг қурилиши каналларнинг бошидан 100 минг гектар ер учун сув олишни кескин яхшилайди ҳамда қўшимча равишда салкам 10 минг гектар янги ерни ўзлаштириш имкониятини беради.

Депутат **Э. Исроилова** ўз нутқини Андижон областининг Избоскан районида янги ерларни ўзлаштириш масалаларига бағишлайди. 1953 йилдан 1960 йилга қадар 565 гектар партов ва бўз ер ўзлаштирилди. Кейинги етти йил мобайнида «Москва» колхози 95 гектар партов ва бўз ерни ўзлаштирди. Бундан ташқари, янги коллектор ва зовур шохобчалари қурилганлиги туфайли, 225 гектар ернинг захи қочирилиб, ҳозир бу майдонларга чигит ҳамда маккажўхори экиб келинмоқда. Район Марказий Фарғона ерларида «Октябрь 40 йиллиги» колхози ҳамда учта кўчма бригада ташкил қилди, улар ҳозирдаёқ 1000 гектардан ортиқ ерни ўзлаштириб, пахта, маккажўхори, шоли ва бошқа экинлар етиштирмоқдалар.

Райондаги барча колхозлар ёпиқ зовурлар қуриш йўли билан ҳозир зовур шохобчалари эгаллаб ётган ерлардан ҳам фойдаланиш имкониятига эгадирлар. Бу эса, экин майдонларини яна 300—400 гектар кенгайтириш имконини беради. Ана шу ерларни ўзлаштириш колхозларда суғориш каналлари ва бошқа иншоотлар қуриш учун қўшимча маблағлар сарфлашни талаб қилмайди. Республика Госплани ва Сув хўжалиги министрлиги техника лойиҳалари тузиш ва ишларни ташкил этишда, зарур механизмлар ва қурилиш материаллари билан таъминлашда Избоскан районига ёрдам беришлари лозим.

* * *

Республика Олий Советининг олтинчи сессияси 30 майда ўз ишини давом эттирди. Кун тартибидаги биринчи масала — Ўзбекистон ССРда яна янги ерлар ўзлаштириш, фойдаланилаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва сув билан таъминланишини яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Депутат **А. Диёров** ўз нутқида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчев ирригация ва мелиорация ишларига катта эътибор бераётганликларини таъкидлади.

Ўзбекистоннинг жанубида жойлашган Сурхондарё областида 1953 йилдан буён қарийб 85 минг гектар партов ер ўзлаштирилди. Учқизил, Қамаши ва Намунадегрез сув омборлари қурилди. Чимқўрғон ва Жанубий Сурхон сув омборлари қурилмоқда. Бу сув омборларига 1 миллиард 300 миллион кубометр сув қўйилади, шу жумладан 1961 йилда 170 миллион кубометр сув қўйилади.

Бизнинг Шўрчи районимизда, дейди ўртоқ Диёров, кейинги беш йил ичида 4.531 гектар қўриқ ер ўзлаштирилди. Эндиликда ботқоқликларни қуритиш, бир қанча сув омборлари қуриш зарур, бунинг натижасида яна уч минг гектарга яқин қўриқ ер ўзлаштирилади.

Амударё сувидан фойдаланиш учун бизга зарур ёрдам кўрсатилади, деб умид қиламиз. Бу чора Қарши даштидаги қўриқ ерларни янада кўпроқ ўзлаштиришга имкон беради.

Сўнгра сессияда депутат Ш. Р. **Рашидов** нутқ сўзлади.

Кун тартибидаги биринчи масала юзасидан музокаралар тамом бўлди. Олий Совет «Ўзбекистон ССРда яна янги ерлар ўзлаштириш, фойдаланилаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва сув билан таъминланишини яхшилаш тадбирлари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилади.

Сессия иккинчи масалани — «Ўзбекистон ССР Жиноят ва Жиноят-процессуал Кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги масалани қараб чиқишга киришади. Бу ҳақда Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг раиси депутат **О. Маҳмудов** доклад қилди.

Совет давлати Коммунистик партия ва унинг Марказий Комитети, дейди у, социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш ва гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилишни кучайтириш масалаларига, меҳнаткашлар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириш ва жамоат учун зарарли ҳаракатларга қарши кураш масалаларига тинмай эътибор бериб келмоқдалар.

Бешинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси 1959 йил 21 майда Ўзбекистон ССРнинг янги Жиноят Кодексини ва Жиноят-процессуал Кодексини тасдиқлади. Бу Кодекслар Ўзбекистон ССР Конституциясининг 19-моддасига асосан ва СССР Олий Совети қабул қилган ССР Иттифоқи ва иттифоқчи республикалар Жиноят қонунларининг асосларига ҳамда жиноий ишлар бўйича суд юритиш асосларига тамомила мувофиқ равишда ишлаб чиқилган эди. Бу кодекслар республикада социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ва жиноятларга қарши курашда катта роль ўйнади. Аммо, бу кодексларнинг айрим моддалари ҳозирги вақтда совет одил судлов органлари олдида турган вазифаларни тўлик акс эттирмаётир, коммунистик қурилиш практикасининг қонунларга киритган янгиликларини етарли равишда ҳисобга олмаётир.

Шу муносабат билан Ўзбекистон ССРнинг Жиноят Кодекси ва Жиноят-процессуал Кодексига тегишли қўшимча ва ўзгартишлар киритиш зарур бўлиб қолди. Кодексларга қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги қонунларнинг лойиҳалари суд, прокуратура, Ички ишлар министрлиги ходимлари, юрист олимлар ва республика Министрлар Совети ҳузуридаги Юридик комиссия иштироки билан муҳокама қилинди.

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг «Жуда хавфли жиноятлар билан курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1961 йил 5 май Фармонига мувофиқ Жиноят Кодексига муҳим қўшимча ва ўзгартишлар киритиш керак.

Сўнгра докладда Ўзбекистон ССРнинг Жиноят Кодексига ва Жиноят-процессуал Кодексига киритиш таклиф қилинаётган энг муҳим қўшимча ва ўзгартишлар баён қилинади. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси, дейди ўртоқ Маҳмудов, Ўзбекистон ССРнинг Жиноят Кодексига ва Жиноят-процессуал Кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаларини сессияда тасдиқлаш ҳақида таклиф киритади.

Сессия республиканинг Жиноят Кодексига ва Жиноят — процессуал Кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонунларни бир овоздан қабул қилди.

Олий Совет сессия кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан докладни муҳокама қилишга киришади. Депутат **М. И. Йўлдошева** сўзга чиқади.

У айтадики, раҳбарликнинг ленинча принциплари тўла равишда тикланганлиги, иттифоқчи республикалар ҳуқуқларининг кенгайтирилганлиги, социалистик демократиянинг янада ривожлантирилганлиги, жамоат ташкилотларининг роли ўсганлиги — буларнинг ҳаммаси халқнинг мислсиз кучлари ва қобилиятларини рўёбга чиқарди.

Бизнинг мамлакатимизда дангасалар ва текинхўрлар учун социал замин йўқ. Фақат айрим шахсларгина текинхўрларча кун кўрмоқда. Дангасаларга ва текинхўрларга қарши, одамларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш учун курашда ҳамма воситалардан — жамоатчилик таъсири кучидан ҳам, мажбур этиш чораларидан ҳам фойдаланилмоқда.

Республикада ҳозирги вақтда ўртоқлик судлари катта роль ўйнамоқда. Жамоатчилик тартибини бузувчи, жиноятлар қилувчи шахсларга нисбатан жамоатчилик йўли билан таъсир кўрсатиш формаларини бундан буён ҳам кундан кун билан ва муайян мақсадга қаратиб ривожлантириш зарур.

Шу билан бирга, дейди ўртоқ Йўлдошева, биз текинхўрларча кун кечирувчи, жамият учун фойдали меҳнатдан бўйин товловчи шахсларга нисбатан қаттиқ жазо чораларини кўзда тутадиган давлат қонунларини маъқуллаймиз. Бу қонунлар жиноятларга қарши курашда жуда катта роль ўйнайди. Жиноий жавобгарликни кучайтириш, такрор жиноятлар қилувчи айниқса хавфли шахсларга нисбатан хатто ўлим жазосини қўлланиш Қонун лойиҳаларида кўзда тутилганлиги мутлақо тўғри.

Коммунистик қурилишнинг улуғвор программаси, деди ўз нутқида депутат **Э. Худоёров**, совет демократиясини бутун чоралар билан ривожлантиришни талаб қилади. Чунончи, совет қонун-қоидаларини ва гражданларнинг ҳуқуқларини бузувчиларга қарши кураш ишига халқ оммасини мумкин қадар кенгроқ жалб этмоқ керак. Бу нарса Ўзбекистон ССРнинг Жиноят ва Жиноят — процессуал Кодексларида ўзининг ёрқин ифодасини топган.

КПСС XXI съездидан сўнг вужудга келган коммунистларча меҳнат қилиш учун кураш ҳаракати умумхалқ томонидан қизғин қўллаб-қувватланди. Бироқ, ҳали бизда шу улуғ ҳаракатдан четда турган кишилар ҳам бор. Меҳнатга қобилиятли айрим гражданлар жамият учун зарарли текинхўрларча турмуш кечирмоқдалар, ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товламоқдалар, улардан айримлари эса давлат ва жамоат маблағларини талаш билан шуғулланмоқдалар, социалистик жамият қоидаларини қасддан бузмоқдалар. Мана шунинг учун ҳам сўнгги маҳалда совет кишилари ана шундай текинхўр унсурларга қарши кураш олиб бориш масаласини жуда кескин қўя бошладилар.

Депутат **Н. Е. Ёқубов** минбарга чиқади. Мамлакатда коммунистик жамият қурилиши кенг кўламда авж олдирилган ҳозирги давримизда, деди у, партия социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш ҳамда жамоат тартибининг сақланишини таъминлаш масалаларини янги тарзда қўйиб, ҳал этмоқда.

Совет кишиларининг аксарияти бутун куч ва билимларини умумий ишимизга бағишлаган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқда. Аммо ҳали орамизда айрим шахслар борки, улар меҳнатга бепарво қарайдилар, меҳнат қилмасдан топилган даромадлар ҳисобига яшашга интиладилар, давлат ёки жамоат ҳамёнига тортинмай қўл урадилар, хусусий косибчилик, чўтал йиғиш ва порахўрлик билан шуғулланадилар. Халқимиз бундай кишиларни ҳақли суратда текинхўр деб атайди. Сўнгги вақтда Ўзбекстон прокуратура органлари давлат ва жамоат мулкини катта миқдорда талон-тарож қилган бир қанча шахсларни фош қилиб, жавобгарликка тортди ва судга берди. Меҳнаткашлар социалистик мулкни талон-тарож қилувчи шахслар ва ўғриларга нисбатан энг қаттиқ жазо беришни талаб этиб, жуда ҳаққоний иш тутмоқдалар.

Шу муносабат билан СССР Олий Совети Президиумининг «Жуда хавфли жиноятларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1961 йил 5 майда қабул қилган Фармони ниҳоятда катта аҳамиятга эгадир. Ана шу Фармонга мувофиқ Ўзбекистон ССР Жиноят Кодексига киритилаётган барча ўзгартишларни биз қўллаб-қувватлаймиз.

Топширилган иш учун ўз масъулиятини унутиб қўйган, ишларнинг ҳақиқий аҳволини бўяб кўрсатишга ва камчиликларни хаспўшлашга, баъзан эса очиқдан-очиқ кўзбўямачилик қилишга мойил бўлган айрим ходимлар бор. Жиноят кодексимизни бундай кишиларга нисбатан қаттиқ жазо беришни кўзда тутувчи модда билан тўлдириш ҳақидаги таклиф мутлақо тўғри таклифдир.

Кун тартибининг иккинчи моддаси юзасидан музокараларни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилинади. Сессия республиканинг Жиноят Кодексига ва Жиноят-процессуал Кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонунларни бир овоздан қабул қилади.

Кун тартибидаги учинчи масала юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси депутат **Қ. Рўзметов** доклад қилди. У Ўзбекистон ССР адвокатураси тўғрисида сессия муҳокамасига тақдим этилган Низом лойиҳасини батафсил характерлаб берди. Бу Низом социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш юзасидан КПСС XX ва XXI съездлари томонидан қўйилган вазифаларни эътиборга олиб ишлаб чиқилди. Бу Низомнинг қабул қилиниши, деб таъкидлади докладчи, республикамиз адвокатураси ишларини янада яхшилашга, унинг обрўсини оширишга, аҳолига юридик ёрдам кўрсатишни ҳамда корхоналар, муассасалар, колхозларга юридик хизмат қилишни яхшилашга ёрдам беради.

Сессия республика адвокатураси ҳақидаги Низомни бир овоздан тасдиқлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси депутат **А. С. Абдалин** сессия кун тартибидаги тўртинчи масала юзасидан доклад қилди. «Ишламаган — тишламайди» — социализмнинг муқаддас принципидир, дейди докладчи. Кенг авж олдирилган коммунизм қурилиши вазифалари ҳал этилаётган ҳозирги пайтда социалистик мусобақанинг социализм вужудга келтирган янги формалари тобора яққол намоён бўлмоқда, муҳим ташаббуслар майдонга чиқмоқда, ишлаб чиқаришнинг янгидан-янги илғорлари мамлакат бўйлаб довруғ ёймоқда. Уларнинг кўрсатаётган намунаси қалбларга илҳом бағишлаб, кишиларни олға чорламоқда. Мамлакатимизда ва шу жумладан Ўзбекистонда коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари ҳаракати тобора кенг авж олмоқда. Аммо, меҳнатсевар совет оиласида жамоат учун фойдали меҳнатда қатнашишдан бўйин товлаётган, меҳнатга кибрлик ва бепарволик блан қараётган, жамият учун зарарли текинхўрларча кун кўраётган ҳаромтовоқ шахслар ҳали бор.

Бутун фикр ва ишлари билан порлоқ истиқболга интилаётган совет кишиси гўзал ҳаётимизга доғ тушираётган ҳамда яшашимизга ва қуришимизга халақит бераётган ярамас сарқитларга асло тоқат қилолмайди. Шу сабабли кейинги вақтларда совет жамоатчилиги хавфли жиноятларга қарши, шунингдек текинхўрларча кун кўраётган бекорчи унсурларга қарши курашни кучайтириш зарур, деб талаб қилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ана шу талабларни эътиборга олиб, «Ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамият учун зарарли текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Ҳеч шубҳа йўқки, ана шу янги Қонун текинхўрларга қарши курашда муҳим чора бўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети республика Олий Совети Президиумининг «Ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товловчи ва жамоат учун зарарли текинхўрларча кун кўрувчи шахсларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақидаги Қонунни бир оғиздан қабул қилди ва шу муносабат билан Ўзбекистон ССРнинг «Жамият учун зарарли текинхўр унсурларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги 1957 йил 27 майдаги Қонуни ўз кучини йўқотган деб топди.

Сессияда республика Олий Совети Президиумининг бешинчи ва олтинчи сессиялар ўртасидаги даврда қабул қилган Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми секретари депутат **Р. С. Саҳибоев**нинг доклади ҳам тингланди.

Шу Фармонларни тасдиқлайдиган қарорлар ҳамда Ўзбекистон ССР Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонунлар қабул қилинди.

Сессия кун тартибидаги масалалар тугади. Раислик қилувчи сессияни ёпиқ деб эълон қилади. **(ЎзТАГ).**

Суратда: Ўзбекистон ССР Олий Совети олтинчи сессиясининг мажлислар залида.
В. Лейзерович фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

КЕЧА МАКТАБЛАРДА ИМТИҲОНЛАР БОШЛАНДИ

ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАР

... Ўқувчилар темаларини танлаб, адабиётдан олган назарий билимларини ёзма намойиш қилишга киришдилар. Доскага дона-дона қилиб ёзиб қўйилган иншо темалари ҳаммага таниш. Ахир, улар ўқув йили давомида В. Маяковскийнинг «В. И. Ленин» поэмасида В. И. Ленин образи» деган темада ҳам, Ҳамид Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон» поэмасида социалистик онг ва коммунистик аҳлоқнинг енгиб чиқиши» деган темада ҳам мустақил равишда иншо ёзишган эди. Шунинг учун ҳам етуклик аттестати учун дастлабки имтиҳон топшираётган йигит-қизлар иншо ёзишга дадил киришдилар. Улар иншолари жумлаларининг пухта ва ихчамлигига, фикрларнинг равон ва содда баён этилишига, орфографик қоидаларига қатъий риоя қилишга алоҳида эътибор беришарди.

Биринчи бўлиб иншони тугатган ўқувчи Б. Зуннунова ўз ишини ўқитувчи М. Тожиевага узатди. У Маяковскийнинг «В. И. Ленин» поэмасида Ленин образи» деган темада иншо ёзган эди. Мана шу темани унинг синфдошларидан яна 15 ўқувчи қаламга олган. «Зайнаб ва Омон» поэмаси ҳақида фикр юритган ўқувчи О. Алимуҳамедовнинг иши ҳам анча муваффақиятли чиққан. «Совет ёшларининг маънавий қиёфаси» деб номланган тема бўйича ҳам иншо ёзилди.

Тошкент шаҳар, Киров районидаги 12-мактабнинг 10-синфини бу йил 30 дан ортиқ ўқувчи тугатиб, етуклик аттестати олади. Бу ёшларнинг кўпчилиги мактабдан тўғри ишлаб чиқариш корхоналарига бориш истагини билдирдилар.

Областимиздаги кўпгина мактабларда ҳам йиллик имтиҳонларни уюшқоқлик билан ўтказишга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрилди. Октябрь районидаги 22-(директори Ҳ. Ҳошимов) мактаб маъмурияти имтиҳон олдидан муҳим тадбирларни амалга оширди. Шунинг учун ҳам бу мактабда дастлабки имтиҳонлар кўнгилдагидек якунланди.

Мактабларда имтиҳонлар қизғин давом этмоқда.

А. АЛИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«Назардан четда қолган маҳалла»

Оржоникидзе районидаги «XXI партсъезд» совхозининг 1-бўлими ишчи-хизматчиларининг маданий ҳордиқ чиқариши учун шароит яратиб берилмагани, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилгани тўғрисида бир группа ишчи-хизматчиларнинг редакцияга ёзган хати газетамизнинг 1 февраль сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилиб чиққан эди.

Район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Р. Носировнинг редакцияга маълум қилишича, хатда келтирилган эътирозлар ҳақли деб топилган. Совхоз дирекцияси биринчи бўлимнинг «Тожик маҳалла» ва бошқа қишлоқларини ободонлаштириш юзасидан бир қатор амалий тадбирлар кўрган. Чунончи, қишлоқларни электрлаштириш юзасидан қидириш ишлари ўтказилиб, лойиҳа ва сметалар тузилган. Электрлашнинг амалий ишлари шу йилнинг учинчи кварталида тамомланиши кўзда тутилади.

Бўлим марказидаги қизил чойхона капитал ремонт қилинган ва жиҳозланган. Фельдшер-акушерлик пунктининг биноси ҳам ремонтдан чиқарилган.

«Боқча мудираси ишдан олинди»

Редакцияга Калинин районидан келган бир хатда райондаги 2-сон болалар боғчасининг мудираси Каромат Асқархўжаева болалар тарбиясига етарли эътибор бермаётгани, овқатларнинг сифатсизлиги, режимга риоя қилинмаслиги, боғча ремонти учун ажратилган пул ва қурилиш материалларига хиёнат қилгани айтилган эди.

«Хат юзасидан текширув ўтказилганда унда кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланди, — деб жавоб қилди Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Шохалимов. — К. Асқархўжаева боқча ишларини яхши ташкил қилаолмагани, ғайри қонуний ҳаракатлари учун вазифасидан бўшатилди. Қонунсиз қилинган харажатлар ундан ундириб олинди».

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Маккажўхорини кўп етиштириш — халқ фаровонлигини ошириш гарови

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Булунғур районидаги «Красногвардейск» совхозида гектаридан ўртa ҳисобда 48 центнердан дон ва 520 центнердан силосбоп кўкпоя олинди. Вахоланки, Самарқанд областидаги колхоз ва совхозларда гектаридан олинган маккажўхори дони ўртача 12,4 центнер, силосбоп кўкпоя 157 центнер холос.

1960 йилда Фарғона областида ўрта ҳисобда гектаридан 20,5 центнердан маккажўхори дони ва 215 центнердан силосбоп кўкпоя олинди. Косонсой районидаги «Коммуна» колхозининг Н. Жўраев бошлиқ бригадаси эса гектаридан 71 центнердан дон ва 524 центнердан думбул сўтаси билан силосбоп кўкпоя олишга муваффақ бўлди.

Қува районидаги Ленин номли колхознинг ўртоқ А. Муродов бошлиқ бригадаси ҳар гектар майдондан 1200 центнердан силосбоп оқжўхори пояси олди. «Сўх» совхозида маккажўхори донидан ва силос бостириш учун думбул сўтали кўкпоядан мўл ҳосил олишга эришилди.

Андижон областидаги айрим совхоз ва колхозлар ҳам маккажўхори донидан вз силосбоп кўкпоясидан юқори ҳосил етиштирдилар.

«Совой» совхози маккажўхорикорлари 260 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан маккажўхорининг гибрид уруғи олдилар. Маккажўхори думбул сўталигида ўриб олинган участкадан эса гектаридан 500 центнердан силосбоп кўкпоя олишга муваффақ бўлинди.

Областда эса дон ва силос бостириш учун кўкпоядан икки баравар кам ҳосил олинди.

Бухоро область, Шафрикон районидаги Сталин номли колхознинг донгдор маккажўхорикори Очил Мўминовнинг номи бутун республикага машҳур. У бошлиқ бригада маккажўхоридан муттасил юқори ҳосил олиб келяпти.

Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг У. Шукуров бошлиқ бригадаси 85 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 1021 центнердан ҳосил олди.

Ҳолбуки, 1960 йилда Бухоро областида умуман йўл қўйиб бўлмайдиган даражада кам ҳосил — гектаридан 163 центнердан силосбоп кўкпоя, 10,3 центнердан дон олинди, холос.

Сурхондарё область, Чироқчи районидаги Ленин номли колхоз 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан дон олган бир пайтда областдаги колхозларда гектаридан олинган ўртача дон бор-йўғи 11,3 центнер бўлди.

Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда маккажўхоридан ҳаддан ташқари паст ҳосил олинди.

Илғор хўжаликларнинг ва маккажўхорикорларнинг эришган ютуқларини кўрсатувчи бу мисоллар республикадаги ҳар бир колхоз ва совхозда гектаридан 50—70 центнердан ва ундан ҳам оширибдон. 600—700 центнердан ва ундан ҳам кўпроқ думбул сўтаси билан силосбоп маккажўхори кўкпояси олиш учун тўла имконият борлигини яққол кўрсатиб турибди.

Колхоз ва совхозлар, партия ва комсомол совет ва қишлоқ хўжалик органларининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг зонал кенгашларида сўзлаган нутқларидан руҳланиб маккажўхори парваришига эътиборни кучайтирдилар. Ихтисослаштирилган 1567 маккажўхорикор бригада тузилди. Бу бригадалардан кўпчилигига юқори ҳосил етиштириш соҳасида тажриба ва билимга эга бўлган коммунистлар ва комсомоллар бошчилик қилмоқдалар. Бу бригадаларга маккажўхори экиш учун яхши ер ва зарур техника ажратиб берилган.

Кўпгина маккажўхорикор бригадалар 1961 йилда маккажўхори дони ва думбул сўтали кўкпоясидан мўл ҳосил етиштириш юзасидан зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун курашиб, уруғликни квадрат-уялаб экдилар, уни бир текис ундириб олдилар ва қатор ораларини ишлашни, суғориш ва озиқлантиришни ўз вақтда кучайтириб юбордилар.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида, Фарғона областидаги «Сўх» ва «Совой» совхозларида, Андижон область Жалақудуқ районидаги Карл Маркс номли, Наманган районидаги Тельман номли, Самарқанд область Самарқанд районидаги Карл Маркс номли, Бухоро область Қоракўл районидаги «Октябрь», Шофрикон районидаги Сталин номли, Хоразм область Хева районидаги Беруний номли, Қорақалпоғистон АССР Беруний районидаги Сталин номли колхозларда ва бошқа кўпгина хўжаликларда маккажўхори барқ уриб ўсмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюроси шу билан бирга кўпгина район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари, хўжаликларнинг ва маккажўхорикор бригадаларнинг раҳбарлари маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини яхши бажармаяптилар. областларнинг партия ва совет органлари эса бундай раҳбарларга нисбатан кўпинча етарли талабчанлик қилмаётирлар, деб ҳисоблайди.

Шунинг оқибатида республикада 20 майгача маккажўхори ва оқжўхори экиш плани атиги 75,9 процент бажарилган. Квадрат-уялаб экиш плани, айниқса, қониқарсиз бажарилмоқда. Маккажўхорини парвариш, қилиш, суғориш ва озиқлантириш ишлари ёмон ташкил этилган.

Хоразм область партия комитети (обком секретари ўртоқ Шамсиддинов) ва область ижроия комитети (раиси ўртоқ Муродов); Бухоро область партия комитети (обком секретари ўртоқ Ризаев) ва область ижроия комитети (раиси ўртоқ Матчонов); Қорақалпоғистон область партия комитети (обком секретари ўртоқ Маҳмудов) ва Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети (Министрлар Советининг раиси ўртоқ Камолов) маккажўхори ва оқжўхори экиш планини бажаришда йўл қўйиб бўлмайдиган сусткашлик кўрсатмоқдалар. Бу жойларда экиш плани бори-йўғи 55—27 процент ўртасида бажарилди.

Тошкент, Самарқанд ва Сурхондарё областларининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхозлари ва совхозлари маккажўхорини анчагина майдонга квадрат-уялаб экиш ўрнига оддий усул билан экиб катта хатога йўл қўйдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бюроси қарор қилади:

1. Область ва район партия комитетлари, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, область ва район комсомол комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, колхоз, совхозларнинг бошланғич партия ҳамда комсомол ташкилотлари, колхозларнинг раислари ва совхозларнинг директорлари зиммасига маккажўхори ва оқжўхори етиштиришга эътиборни кучайтириб, уруғликни экиш, экинларни парвариш қилиш соҳасида юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликларни қисқа вақт ичида тугатиш, ҳар гектар ердан 700-800—1000 центнердан ва ундан ҳам ошириб думбул сўтали силосбоп кўкпоя ва 50—70 центнердан дон олиш ҳамда сигирларни ва бошқа турдаги молларни йил ўн икки ой маккажўхори силоси билан боқиш, ҳар бир сигирга 20—25 тоннадан силос бостириш юзасидан социалистик мусобақани янада авж олдириш вазифаси юклатилсин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети республика маккажўхорикорлари кенгаши қатнашчиларининг таклифларини маъқуллаш билан бирга колхозчиларни ва совхоз ишчиларини — маккажўхорикор бригадалар аъзоларини, механизаторларни илғор маккажўхорикорлардан намуна олиб маккажўхорига ажратилган майдонлардан тўла фойдаланишга, квадратларнинг аниқ бўлишига эришишга, ВИР-42 гибрид уруғи экилган жойларда ҳар бир уяга 2—3 тадан кўчат бўлиши ва уларнинг тўла сақлаб қолинишига, гектарида 50—55 минг туп кўчат бўлишига; ВИР-156 гибрид уруғи экилган жойларда уяда 1—2 тупдан кўчат қолдиришга ва гектарида 40—45 минг тупдан кўчат бўлишига; бутун ўсиш мобайнида кундаланигига ва узунасига қатор ораларини камида 3 марта ишлашга; 3—4 марта қондириб суғориш ва органик ҳамда минерал ўғит билан икки марта озиқлантиришга чақиради. Силос қилинадиган ҳосилни фақат думбул сўталигида ўриб олиш керак.

Маккажўхори ва оқжўхори пахта, ем-хашак ҳамда сабзавот алмашлаб экишига киритилсин. Маккажўхори ва оқжўхори колхоз ва совхозларда озуқа ресурсларини кўпайтиришда жуда катта қўшимча резерв эканлигини назарда тутиб, бу экинларни катта-катта майдонларга такрор экилсин.

Колхоз ва совхозларда маккажўхори етиштириш юзасидан барча агротехника ва ташкилий тадбирларни амалга ошириш йўли билан маккажўхоридан силос бостириш ва дон олиш соҳасидаги мажбуриятнинг бажарилиши таъминлансин.

2. Область ва район партия комитетлари Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, совхозлар Бош бошқармаси ва уларнинг маҳаллий органлари, бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

а) маккажўхори экиш плани яқин кунлар ичида тўла бажарилсин, бунда маккажўхорини квадрат-уялаб экиш планининг бажарилишига алоҳида аҳамият берилсин; экин қатор ораларини ишлаш, суғориш, озиқлантириш, бегона ўтларга, зараркунандаларга ва маккажўхори касалликларига қарши кураш ишларини ҳамма жойда кучайтириб юборилсин; илғор маккажўхорикорларнинг тажрибаси билан колхозчиларни ва совхоз ишчиларини доимо таништириб турилсин ва уларнинг тажрибалари барча колхоз ва совхозларда жорий қилинсин. Маккажўхорикор бригадаларни кадрлар билан янада мустаҳкамлансин, уларга илғор иш усулларини ўргатиб борилсин;

б) маккажўхорини ва оқжўхорини парвариш қилишни комплекс механизациялаш негизида маҳсулот бирлигига сарфланадиган меҳнат ва маблағларни камайтириш учун курашаётган механизаторлар ҳаракатини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлансин ва улар рағбатлантириб турилсин.

Маккажўхорикор бригадаларга маккажўхори етиштиришни комплекс механизациялашда яқиндан ёрдам кўрсатилсин;

в) маккажўхори ва оқжўхори экинларини парвариш қилишда бракка, бу ишларнинг бажарилишини кечиктиришга йўл қўйилмасин, шу мақсадда дала ишларининг сифатига алоҳида эътибор берилсин; экин эгасизлантирилмасин. Колхоз ва совхозларда маккажўхорини парвариш қилиш ишларининг сифатини назорат қилиб туриш учун энг яхши агрономлар ажратилсин ва уларга сифатсиз бажарилган ишларни брак қилиш, бригадаларда бундай фактларни муҳокама қилиб бориш ҳуқуқи берилсин;

г) олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши мунтазам текшириб борилсин, районлар, колхозлар, совхозлар ва бригадалараро ўзаро текшириш ўтказиб турилсин; текшириш натижалари матбуотда кенг ёритилсин, колхозчи ва совхоз ишчилари иштирокида ўтказиладиган партия ва комсомол умумий йиғилишларида текшириш якунлари кенг муҳокама қилинсин;

д) колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг маккажўхори ва оқжўхоридан мўл ҳосил етиштиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш принципига ҳар бир колхоз ва совхозда қатъий риоя қилинсин, маккажўхорикор бригадаларнинг аъзоларига пахтакор бригадаларнинг аъзолари билан тенг ҳуқуқда мунтазам аванс бериб борилсин;

е) ҳосил тўла сақлаб қолинсин, унинг нобуд бўлишига, ўғирланишига йўл қўйилмасин, дон ва кўкпояни ҳисобга олиш ишлари яхши йўлга қўйилсин;

з) область ва район партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг жойлардаги маҳаллий органлари зиммасига:

а) маккажўхори ва оқжўхорини парвариш қилишнинг прогрессив усулларини колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришига жорий қилиш учун қишлоқ хўжалиги соҳасидаги илмий тадқиқот муассасаларининг ролини ва масъулиятини ошириш;

б) тажриба-намуна хўжаликларининг яқин атрофидаги колхоз ва совхозларда маккажўхоридан юқори ҳосил етиштириш ва унинг таннархини камайтиришда юксак кўрсаткичларга эришиш мақсадида намуна-тажриба хўжаликлари далаларида маккажўхори ва оқжўхорини етиштиришнинг технологиясини жорий этиш;

в) маккажўхори ва оқжўхорининг тағин ҳам сермаҳсул, шунингдек барвақт пишадиган серҳосил гибрид ва сортли уруғларини етиштириш мақсадида селекция ишларини кучайтириш;

г) молларнинг озуқа рационида оқсил моддаларини кўпайтириш катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, маккажўхорини хашаки дуккакли экинлар, хашаки соя, лувия ва бошқа донли дуккакли экинлар билан бирга қўшиб экиш тадбирларини ишлаб чиқишни кучайтириш;

д) маккажўхори ва оқжўхорини парвариш қилиш соҳасида фан ва илғор тажриба эришган муваффақиятларни оммалаштириш ва жорий қилиш ишини, колхоз ва совхозларда экинларни такрор ва бачки олиш учун экиш усулларини кенг қўлланиш вазифалари топширилсин.

4. Область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик министрлиги ва совхозлар Бош бошқармаси ҳамда уларнинг маҳаллий органлари зиммасига ҳар бир областда уруғчилик хўжаликларида маккажўхорининг гибрид ва сортли уруғларини етиштириш ҳамда давлатга топшириш планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш вазифаси юклатилсин.

5. Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаси зиммасига колхоз ва совхозлардаги маккжўхорини йиғштириб оладиган ва силос бостирадиган техникаларни ремонт қилишни уюштириш; силос бостирадиган, маккажўхори комбайнларининг ҳайдовчиларини тайёрлаш, силос иншоотларини ремонт қилиш вазифаси юклатилсин, токи ҳар бир колхоз ва совхозда маккажўхори сўтаси думбул бўлиши биланоқ дарҳол қисқа муддатларда силос бостиришга киришилсин.

Шу билан бирга силос қилинадиган маккажўхори сўтаси то думбул бўлмагунча ўриб олинишига йўл қўйилмасин. Агар шундай қилинмаса анча ҳосил камайиб кетиши, силоснинг сифати бузилиши мумкин.

6. Область ва район партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари зиммасига маккажўхорини парвариш қилишнинг прогрессив усулларини ёшларга ўргатишда комсомол ташкилотларига ва қишлоқ ёшларига яқиндан ёрдам кўрсатиш, комсомол-ёшларнинг маккажўхори ва оқжўхори ҳосилдорлигини ошириш ва уни кўп етиштириш соҳасидаги ташаббусини ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш вазифаси юклатилсин.

7. Республика ва область газеталарининг, журналларнинг редакцияларига, давлат нашриётига, совет ёзувчилари, композиторлари, рассомлари союзларига маккажўхорининг силосбоп кўкпояси ва донидан юқори ҳосил олиш учун курашаётган маккажўхорикорларнинг иш тажрибаларини газета ва журналларнинг саҳифаларида кенг ёритиш; матбуотда консультациялар, илғорларнинг маслаҳатларини бериб бориш, оммабоп адабиётларни, очеркларни кўпайтириш, моҳир маккажўхорикорларга бағишланган музика асарлари ва бадиий полотноларни яратиш топширилсин.

Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалигининг барча ходимлари олдида мамлакатни чорвачилик маҳсулотлари — гўшт, сут билан етарли таъминлашдек сира кечиктириб бўлмайдиган муҳим вазифа турибди. Маккажўхори ва оқжўхори беда билан биргаликда молларни кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш учун жуда катта, сира чегараланмаган имкониятларни очиб берадм. Маккажўхорининг аҳамиятини тушуниш керак, биз агар ана шу экинни парвариш қилишнинг «сири»ни билиб оладиган бўлсак, биз агар бу ишда ғайрат ва қатъият кўрсатсак, бу экинни қандай парвариш қилиш кераклигини ўрганиб олсак, шундагина бу ишда муваффақият қозонамиз.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети колхоз ва совхозларнинг коммунистларини, комсомолларини, колхоз ва совхозларнинг ҳамма меҳнаткашларини вақтни қўлдан бой бермай маккажўхори ва оқжўхоридан мўл ҳосил олиш учун курашишга даъват этади.

ҒЎЗА ЗАРАРКУНАНДАЛАРИНИ ДАЛАДАН СУРИБ ЧИҚАРАЙЛИК!

Мусобақадош самарқандлик пахтакорларнинг маслаҳатларига амал қилиб, ғўза парваришини кучайтириб юборайлик!

Суратда: (чапдан) Сирдарё районидаги «Победа» колхозининг раиси Қаҳҳор Синдаров, самарқандлик мусобақадошлар бригадасининг аъзолари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ниёзбиби Давлатова ва Мухбор Нориев ўртоқлар ёш ниҳолни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан қандай сақлаш кераклиги ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

Беғам бригадир ва ўт босган ғўзалар

Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли совхознинг 1-бўлимидаги ўртоқ Р. Тожибоев бошчилик қилаётган бригада ғўзаларини шу кунларда бориб кўрган киши ачинмасдан қолмайди. Бригада ишчилари бу йил 140 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 21 центнердан пахта ҳосили етиштиришга сўз берганлар. Лекин далада олиб борилаётган иш мажбуриятга яраша эмас.

Бу ерда чигит ниҳоятда ола униб чиққан бўлиб, ҳар 1—2 метр масофада бир тупгина ғўза кўринади. Ғўза ҳаддан ташқари бостириб суғорилмоқда. Баъзи жойлар эса шолипояни эслатади. Баъзи эгатларда сув тупроқни ялаб, шовуллаб оқаётган бўлса, баъзиларида сув йўқ.

Бригаданинг 54 гектар майдонидаги ғўзасини ғумай, печак сингари ёввойи ўтлар босиб кетган. 42 гектар майдонда чигит ола униб чиққан. Бу ерларга қўшимча равишда чигит экилмаётир. 11 гектар майдондаги ғўзанинг қатор оралари қақраб ётибди. Шундай бўлса ҳам культивация қилинмаяпти.

Бригада бошлиғи ўртоқ Р. Тожибоев ва совхоз раҳбарлари йўл қўйилаётган ана шу камчиликларни ўз вақтида бартараф этишлари ва мўл ҳосил учун курашни авж олдириб юборишлари лозим.

М. ОЙДИНОВ.

КАМЧИЛИКЛАР ТУГАТИЛИШИ КЕРАК

Мусобақадош Гулистон районни пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Сирдарё районидаги барча колхоз ва совхозларда бўлиб, ғўза парваришининг қандай олиб борилаётганлигини текширдилар. Улар бир неча хўжаликларда иш сифатли ташкил этилганлигини таъкидладилар. Масалан, Карл Маркс номли, «Қизил Октябрь» колхозларида ва «Малик» совхозида ғўзани яганалаш ишлари тўғри йўлга қўйилган. Техникадан унумли фойдаланилаётир. «Малик» совхозининг Жавод Кўчиев, Тўлқинов, Куйбишев номли колхознинг Х. Рустамов ўртоқлар бошқараётган бригадаларида ғўзани узунасига ва кўндалангига парвариш қилиш, озиқлантириш, суғориш ишларини қониқарли ташкил этилганлигини кўриб, улар ғоят хурсанд бўлдилар.

Лекин бундай ютуқлар айрим хўжаликларнинг баъзи бригадаларидагина мавжуд, холос. Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари, бригада бошлиқлари ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан қараётирлар. Райондаги Ильич номли, «Коммунизм», «Гигант» ва «Ўзбекистон» колхозларида мўл ҳосил учун олиб борилаётган ишлар жуда ҳам суст даражада.

Ильич номли колхозда 1235 гектар ерда пахта етиштирилиши керак. Лекин бу ерда амалга оширилаётган ишлар талабга мутлақо жавоб беролмайди. Колхозда ҳозиргача 30 процент майдондаги ғўза ягана қилинган, холос. Мавжуд 26 трактордан атиги 11 таси дала ишларига жалб қилинган. Айниқса, А. Ниёзов бошчилик қилаётган бригадада иш ўлда-жўлда қолиб кетаётир. Бу бригада пахтакорлари 95 гектар ернинг ҳар гектаридан 26 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. Лекин бригада ғўзаларининг ҳозирги аҳволи бу мажбуриятнинг ярмини ҳам қоплай олмаслигидан далолат бериб турибди. Бригадада мавжуд тракторлардан тўғри фойдаланилмаётир. Икки тракторнинг биттаси ҳалигача пайкалга кирмаган. Мавжуд 17 кишининг 8 тасигина далада ишлаяпти.

О. Худойбердиев бошчилик қилаётган бригададаги аҳволга мутлақо чидаб бўлмайди. Бу бригадада 110 гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилиши ўрнига оддий усулда экиб юборилган. 28 ишчидан 10 кишигина чопиқда қатнашаётир. Бундан ташқари, колхознинг 9,10, 11, 12—бригадаларида ҳам ғўзаларга ишлов бериш, яганалаш, суғориш ишлари ёмон йўлга қўйилган. Кўпгина майдонларни ўт босиб кетган. Ж. Ярлиқов бошлиқ участкада 48 гектар ердаги ғўзага ўз вақтида сув берилмаганлиги туфайли қақраб ётибди. Хўжаликнинг кўпгина майдонларидаги ғўзани зарпечак босган. Бунга қарши кураш олиб бориламаётир.

Колхозда пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишлари қониқарсиз аҳволда. Биророта дала шийпони ҳам кўнгилдагидек жиҳозланмаган.

Йўл қўйилаётган ана шундай жиддий камчиликлар колхоз раиси А. Митанов, партия ташкилотининг секретари Абдинанов ва агроном Ниёзов ўртоқларни ташвишлантирмаётир.

Ўзаро текшириш бригадалари аъзолари Свердлов номли колхознинг, «Малик» совхозининг қатор бригадаларида ҳам йўл қўйилаётган камчиликларни аниқладилар ва ҳаққли эътирозлар билдириб, фойдали маслаҳатлар бердилар.

З. ЖАЙНАРОВ.

☆

Далалардан ДАРАКЛАР

БЎКА. — Пахтадан юқори ҳосил кўтараман деган деҳқон шу кеча-кундуздаги ҳар бир фурсатдан унумли фойдаланиши керак. Акс ҳолда ғалвирни сувдан кўтарганда «аттанг» деб қолиши турган гап.

«Октябрь 40 йиллиги» колхозининг бригада бошлиғи ўртоқ М. Тўраевнинг бу гапларида жон бор. У бу гапларни кўп йиллик тажрибасига асосланиб айтаяпти. Бригадада шу кеча-кундузда ғўза парвариши ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб юборилди, иккинчи парваришга киришилди.

Т. Шоқосимов.

ЯНГИЕР. 3-«Боёвут» совхозининг 1-бўлимидаги Бозор Қурбонов бошлиқ бригада аъзолари чигит экишни районда биринчилар қаторида тамомлаган эдилар. Бригадада ғўза қатор ораларига ишлов бериш ҳам дуруст уюштирилган. Барча майдондаги ғўзалар қондириб суғорилди, сифатли озиқлантирилди. Шу кунларда ғўзалар яхши ривожланяпти.

Б. Ҳусанов.

Сўзининг устидан чиқди

Саодат опа Зиннатуллинанинг номини Гулистон районидаги «Ленинград» колхози аъзолари ҳурмат билан тилга оладилар. У кўпнинг иззат-ҳурматига ўзининг ишчанлиги, меҳнатсеварлиги, касбига сидқидиллиги билан муваффақ бўлди.

Саодат опа ҳар йилгидек бу йил ҳам ваъдасини шараф билан бажарди. Ҳар қути ипак қуртидан 100 килограммдан ошириб пилла топширди. Колхозда бу каби илғор пиллачиларни кўплаб учратиш мумкин. Рўзвонбону Зоирова, Малика Эшполвонова, Чирой Бойсарнева ва Тожихон Турсунқулова сингари пиллачилар шулар жумласидандир.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 30 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Ҳаммаси	Бир кунлик ўсиш
Калинин	112,3	1,0
Пискент	105,2	1,2
Оржоникидзе	98,6	1,1
Сирдарё	94,5	1,0
Бўка	93,8	1,4
Қуйи Чирчиқ	93,4	2,7
Оққўрғон	93,2	0,1
Чиноз	93,1	0,5
Ўрта Чирчиқ	91,6	1,2
Янгийўл	91,1	0,9
Бекобод	83,1	0,8
Гулистон	80,6	0,8
Юқори Чирчиқ	77,4	3,2
Янгиер	64,9	0,7
Оҳангарон	43,0	10,3
Бўстонлиқ	34,0	5,8

ҚАРДОШ ТОЖИК САНЪАТКОРЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ТЕАТР

„ДОХУНДА“

Ўзбекистон бўйлаб гастролга келган Лоҳутий номли тожик давлат академик драма театрининг гастроллари бир ҳафтадан ортиқ давом этди. Тошкентлик тамошабинлар бу спектакллар орасида биринчи бўлиб тожик совет адабиётининг асосчиси, машҳур ёзувчи Садриддин Айнийнинг «Дохунда» романи асосида саҳналаштирилган шу номли драмани кўрдилар.

«Дохунда» романини инсценировка қилган драматург Жалол Икромий ва саҳналаштирган Лоҳутий номли театр коллективи постановкачи-режиссёр Тожикистон ССР халқ артисти Ҳ. Раҳматиллаев раҳбарлигида асарнинг ижтимоий моҳиятини очиб бериш, Улуғ Октябрь революцияси таъсири остида уйғонган тожик халқининг синфий онги шаклланиш процессини акс эттириш вазифасини ўз олдиларига қўйиб, уни муваффақиятли ҳал қилганлар. Саҳнада рўй берадиган воқеалар ва образларнинг талқин қилиниши ана шу мақсадга бўйсундирилган. Спектаклнинг асосий қаҳрамони қилиб меҳнаткаш халқ кўрсатилган. Шунинг учун ҳам режиссёр ва ижрочилар оммавий саҳналар, халқ вакиллари образининг жонли ва тўлақонли бўлиб чиқишига катта эътибор берганлар. Натижада халқ темаси бутун спектакль бўйлаб ўтган, халқ спектаклнинг асосий ҳаракатлантирувчи кучи даражасига кўтарилган, Ёдгор, Гулнор, Рустам, Сафар, Колесников, Қаландар, Деҳқонбой, Маҳмуд каби бир қатор образларнинг кучлилиги саҳнада ҳаққоний ва ёрқин ифодаланган. Шунинг билан бирга, режиссёр ва ижрочилар ҳар бир образнинг ўзига хос характерини, асарда тутган ўрнини аниқ белгилаб берганлар. Булар орасида, умуман спектаклда биророта ортиқча персонаж йўқки, у конфликтда қатнашмаган бўлса.

«Дохунда» спектаклини кўрган киши уни СССР халқ артисти М. Қосимов яратган Қизил Армия комиссари Колесников образисиз тасаввур қилиши қийин. Кейинги йилларгача тожик, шунингдек ўзбек драматургиясида рус халқи вакили образини яратиш проблемаси батамом ҳал қилинганича йўқ эди. Шунинг натижасида пьесада ҳам, саҳнада ҳам улуғ рус халқи вакили образи бирмунча юзаки яратиларди. М. Қосимов яратган Колесников образи, тожик драматургияси ва театрида бу проблеманинг ҳал қилиниб келаётганлигини яққол кўрсатади. Тамошабин М. Қосимов яратган Колесников қиёфасида жасоратли, иродали, вазмин, сабрли, камтарин, оғир турмуш, меҳнат чиниқтирган Совет ҳокимияти учун оташин курашчи комиссарни — олижаноб ҳис-туйғуларга эга бўлган кишини кўради.

Драмадаги Гулнора ролини ижро этган СССР халқ артисти Т. Фозилова ўзининг юксак маҳорати билан тамошабинларни ҳайратда қолдиради. Актриса соддадил, оддий, камбағал қиз Гулнора образини тор лирик ҳолатдан, эзувчилар тузумига қарши чиққан кучли, иродали, довюрак, оқила аёл даражасигача кўтарган. Воқеалар, ривожланиб борган сари образ ҳам улғайиб боради Тамошабин Гулнора образини кўрганида, ўзбек саҳнасида яратилган Гули, Жамила, Холисхон каби ажойиб ўзбек хотин-қизларининг образи беихтиёр унинг хотирасига келади. Бу ҳол ўзбек ва тожик хотин-қизларининг ўтмишдаги бахтсиз тақдири, истак ва орзулари қанчалик яқин эканлигини кўрсатади. Гарчи Азимбой пулнинг кучи билан Гулнорани зўрлаб ўзига хотинликка олган бўлса ҳам, у Жамила сингари золим бой олдида қаддини букмайди, аксинча никоҳ кунидан бошлабоқ ўз ҳуқуқи, муҳаббати, бахти учун курашади.

Драмадаги мураккаб образлардан бири чўпон — Ёдгордир. Бу образ мисолида меҳнаткаш тожик халқи, унинг куч-қудрати, донишмандлиги, метин иродаси ва бошқа энг яхши фазилатлари, шунингдек революцион ҳаракатлар таъсири остида онгининг шаклланиб борганлиги гавдалантирилган. Бу ролни ижро этган ёш истеъдодли артист Н. Ноёбов Ёдгор характерини асосан тўғри белгилаб, саҳнада софдил, ақлли, эзувчиларга нафрат ва ғазаб билан қарайдиган қашшоқ чўпон йигит образини яратган. Хусусан, артист лирик саҳналарда ўз қаҳрамонининг чуқур ҳис-туйғуларини, Гулнорага бўлган чексиз ва пок муҳаббатини ҳаққоний ифодалаган. Агар артист драмада мавжуд бўлган материалдан унумли фойдаланиб, воқеалар оқимида Ёдгорнинг аста-секин улғайиб боришини, унинг характеридаги кучли томонларни, маънавий бойлиги ва гўзаллигини янада равшанроқ, чуқурроқ очиб берса, шубҳасиз, образ мукаммал бўлиб чиқарди.

Спектаклда ёш Совет ҳокимияти олдида жиддий ғов бўлиб турган халқ душманларининг турли вакиллари кўрсатилган. Улар орасида тожик халқини эзиб, силласини қуритган бойлардан бири Азимбой, босмачилар қўрбошиси Иброҳимбек, жадид Усмоний, дин аҳллари ва бошқалар бор. Уларнинг ҳаммасини муқаррар ҳалокатга учраган эзувчилар тузумини тиш-тирноқ билан сақлаб қолиш мақсади бирлаштиради. Бу нарса спектаклда яққол кўзга ташланади. Шунинг билан бирга саҳнада уларнинг ҳар бирига хос ўз мафкураси, тутган сиёсати, ўзаро зиддиятлари ҳам ҳаққоний кўрсатилган.

Режиссёр ва ижрочилар халқ душманлари образини талқин қилиш, уларнинг ижтимоий табиатини, синфий дунёқарашини очиб бериш билан бирга, жирканч башараларини, ярамас кирдикорларини аямай фош қилганлар. Спектаклда, хусусан, бераҳм, уччига чиққан хасис, бадахлоқ Азимбой (артист Х. Қосимов), ақлли, лекин маккор, сотқин Усмоний (артист Ҳ. Раҳматиллаев) ва ўзининг разиллиги, шафқатсизлиги, нонкўрлиги билан ном чиқарган Иброҳимбек (артист Ш. Жўраев) образлари юксак маҳорат билан яратилган.

Спектаклда айрим жузъий нуқсонлар борки, улар тамошабинга саҳнада рўй бераётган воқеаларни аниқроқ тушуниб олишга халақит беради. Масалан, зиндон кўринишининг охирида, милтиқ ва замбаракларидан чиқаётган ўқларнинг овози шунчалик кучайиб кетадики, саҳнадаги кишиларнинг гаплари мутлақо эшитилмай қолади. Ёки охирги кўринишда босмачилар билан курашда артистларнинг ортиқча бақиришлари, саҳнанинг у четидан бу четига мақсадсиз югуришлари тамошабинларнинг эътиборини асосий воқеалардан четга тортади.

Бу нуқсонлардан қатъий назар, «Дохунда» спектакли ўзбек тамошабинларида катта таассурот қолдирди.

Ф. ЖЎРАЕВ.

ЭРТАГА — БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

ЯЙРА, ҚУВНА БАХТИЁР АВЛОД ЭЛ АРДОҚЛАР СЕНИ УМРБОД

Бахтли болалик — А. Абалян фотоэтюди.

Хотин-қизларнинг халқаро демократик федерацияси совети сессиясининг қарори билан 1949 йил ноябрида болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни эълон қилинди.

Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни биринчи марта 1950 йили жаҳондаги 51 мамлакатда ўтказилди.

МЕҲР

Илҳом тинчлик бермади,
Бемалол ётолмадим,
Уйқининг лаззатини
Шу кеча тотолмадим.

Сенга атамоқ учун
Шеъримни, азиз ўғлим,
Кўп ширин ҳислар билан
Болдек эриди кўнглим.

Уриндим мисраларга
Яширмоққа меҳримни.
Аммо, онанг меҳрига
Тенглолмадим ҳеч кимни.

Ўн марта уйғондиму
Ўн марта кўрдим уни.
Беланчагинг устида
Бедор ўтказди тунни.

Узолмади нигоҳин
Мудраган кўзларингдан.
Гоҳ қойинди, гоҳ ўпди
Кулчадек юзларингдан.

У истарди ҳеч кимса
Оромингни бузмасин.
Ҳатто ел лабларингга
Лабларин теккизмасин.

Ҳатто тўсди устингни
Ойнинг шуъласидан ҳам.
Ҳа, гўдак тинч ухласин,
Тинч бўлсин бутун олам.

Қ. МУҲАММАДЖОН.

ДЎСТЛИК РАМЗИ

Эрталаб почтальон боғчага бир даста хат, газета ва журналларни кўтариб кирди. Болалар бугунги почтани қабул қилиб олаётган ўз тарбиячиларини дарров ўраб олишди. Ахир улар ҳам келган хатларни кимлар ёзганлиги билан қизиқишади-да!

Тарбиячи пуштиранг конвертли хатни қўлига олди. Унга чет эл маркаси ёпиштирилган эди.

— Мана буниси Хитой Халқ Республикасидан экан, — деди у. — Қизиққа ўхшайди, қани болалар, биргалашиб ўқиб кўрайликчи, нималар ҳақида ёзилибди.

Тарбиячи хатни баланд овоз билан ўқишга киришди. Болалар эса жуда қизиқиб тинглашарди.

«Дунёда биринчи марта космосга совет кишисининг учирилганлиги ҳақидаги хушхабар бизнинг бепоён юртимизга ҳам яшин тезлигида етиб келди,— дейилади бу хатда.— Хитой халқининг ёш фарзандлари ҳам бу ажойиб мўъжиза билан фахрланмоқдалар. Ана шундай қаҳрамон акалари бўлган Совет болалари билан танишиш, дўстлашиш биз учун катта бахт. Шунинг учун бундан кейин бизлар билан тез-тез ёзишиб туришингизни истар эдик».

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 2-болалар боғчасида тарбияланувчилар ўша куниёқ Пекин шаҳридаги 1-болалар боғчаси адресига хат ёзиб юборишди.

Бу кичкинтойлар хитойлик болалар билан тезда иноқлашиб кетишди. Ҳозир бундай дўстлик алоқалари Руминия, Чехословакия, Германия Демократик Республикаси, Ҳиндистон каби мамлакатларнинг болалари билан ҳам боғланган. Боғчага кундакунаро совға-саломлар келиб туради. Масалан, Хитойдан юборилган 20 га яқин турли ўйинчоқ ҳозир бу боғчада сақланмоқда. Ашула ва қўшиқ китобларини эса руминиялик кичкинтойлар юборишган.

Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни арафасида кичкинтойлар бу китоблардаги қўшиқ ва музикаларнинг айримларини ўрганиб ҳам олишди. Эртага боғча узра шу дилрабо ва шўх куйлар парвоз қилади.

К. ФЕДОРОВ,
С. ТИЛЛАХЎЖАЕВ.

КИЧКИНТОЙЛАРИМИЗ САЙИЛИ

Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунида Тошкентдаги Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғида «Бахтиёр болалик учун» деган темада катта сайил ўтказилади. Ўша куни бахтиёр болаларимизнинг ёқимли кулгиси боғ узра баралла янграйди.

Сайил программаси ранг-баранг. Эстрада театри саҳнасида ёш ҳаваскорлар янги тайёрлаган қўшиқ ва музикаларини намойиш қиладилар. Савол-жавоб ва топишмоқли ўйинлар ҳам қизиб кетади.

Мамлакатимиз кичик гражданларининг бу шодиёна тантанасига пойтахтнинг турли ерларидан меҳмонлар келишади.

РАҚАМЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

★ Етти йилликда (1959—1965 йиллар) Совет давлати мактабгача тарбия муассасалари қуриш, мактабгача ёшдаги болалар тарбиясини ва уларга медицина хизматини яхшилаш мақсадида 10,3 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфлайди.

★ СССРда болаларнинг ўлиши революциядан илгариги даврга қараганда қарийб 7 марта камайди.

★ 1958 йилда СССР да 2 миллион 280 минг бола болалар боғчасида тарбияланди. 1965 йилга бориб болалар боғчаларидаги ўринлар сони 4 миллион 200 мингга етади.

★ 1918—1965 йиллар мобайнида СССР да болалар учун 50 мингга яқин китоблар босиб чиқарилади.

БОЛАЛАР — БИЗНИНГ КЕЛАЖАГИМИЗ

Ҳа, болалар — бизнинг келажагимиз. У оила қувончи. Фарзанднинг истиқболи оила учун катта бахтдир. Шунинг учун ҳар бир ота-она ўз фарзандини ардоқлайди, унинг соғлом ва бардам бўлиб ўсишини истайди, порлоқ келажагини ўйлайди.

Болаларимиз бахтиёр ўссин, илмли, меҳнатсевар бўлиб етишсин деб ҳар йили болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни байрам қилинади. Эрксевар халқларнинг уруш оловини ёқувчиларга қарши олиб борган курашлари, болаларнинг фаровон ҳаётини таъминлаш, уларни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида қилинган ишларга якун ясалади, келгусида ёш бўғиннинг тинч яшаши учун нимаики зарур бўлса, ўшалар ҳақида режалар тузиб олинади.

Эртага жаҳондаги барча ота-оналар болаларимиз келажаги ҳақида фахр ва ғурур билан сўзлайдилар. Дунёдаги барча болаларнинг ҳуқуқлари ва озодлигини ҳимоя қилиб чиқадилар. Бу кунда Совет Иттифоқи ота-оналарининг ҳам овози баралла янграйди.

Ҳақиқатан хам дунёдаги ҳамма тинчликсевар халқларнинг умидвор нигоҳи бизга, Совет Иттифоқига тикилган. Мамлакатимизда болаларни ҳимоя қилиш куни, «Барқарор тинчлик бўлсин болаларимиз ўзаро дўст ва иноқ бўлиб вояга етишсин!»деган шиор остида кенг байрам қилинади. Фарзандсевар мамлакатимизда ёш авлоднинг ўсиб-униши учун барча шарт-шароитлар муҳайёдир. Чунки ёш авлод партия ва ҳукуматимизнинг кундалик оталарча ғамхўрлигидан баҳраманд бўлмоқда.

Совет ҳокимияти барпо этилган биринчи кундан бошлаб болалар ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилина бошланди. Улуғ Октябрь қуёши балқигандан кейинги учинчи куниёқ Совет ҳукумати маориф бўйича давлат комиссиясини ташкил этди. 1917 йилнинг декабрь ойида оналар ва болаларни ҳимоя қилиш ҳақида алоҳида декрет қабул қилинди. 1919 йилда эса улуғ доҳимиз В. И. Ленин «Болаларни ҳимоя қилиш Совети» деган тарихий декретга қўл қўйди. Орадан икки йил ўтгач, болалар ҳаётини ва турмушини янада яхшилаш билан шуғулланувчи алоҳида комиссия ташкил этилди.

Ҳозирда ҳам мамлакатимизнинг кичик гражданлари тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш партия ва ҳукуматимизнинг жонажон иши бўлиб қолди. Областимиз болалари ҳам ана шу буюк ғамхўрликдан баҳраманд бўлмоқдалар. Ҳозир Тошкент шаҳрининг ўзида 175 умумий таълим мактаблари ишлаб турибди. Уларда 140 минг ёш авлод билим чашмаларидан баҳраманд бўлмоқда. Шунингдек, болалар яслиси ва боғчалари йил сайин кўпайиб бормоқда. 305 та болалар яслилари ва болалар боғчалари ҳамда 25 та болалар поликлиникаси ва шифохоналар кичик гражданларга хизмат қилаётганлигининг ўзи ҳам ана шу ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир.

Етти йиллик планда болаларни тарбиялаш учун республикамиз бўйича кўп миқдорда маблағ сарфланади. Ясли-боғчалар деярли икки бараварга ортади. Ўқувчилар сони эса 2 миллион 500 мингга етади. Ҳозир областимизнинг колхоз ва совхоз далаларидаги боғчаларда ҳам минглаб бола тарбияланмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мактабгача болалар муассасаларини янада ривожлантириш, мактабгача ёшдаги болаларни тарбиялаш ва уларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш тадбирлари ҳақида»ги қарори муҳим аҳамиятга эга. Бу қарорда етти йилликда болалар муассасалари тармоқларини янада кенгайтириш назарда тутилади. Ана шу қарор муносабати билан областимиздаги болалар боғчаси билан яслилар бирлаштирилиб, ясли-боғча муассасалари вужудга келтирилди.

Капиталистик дунёда эса ҳаёт манзараси бутунлай бошқачадир. Ишсизлик, қашшоқлик, саводсизлик ва бевақт ўлим ҳавфи меҳнаткашларга доим таҳлика солиб туради. Мана бир мисол. Жаҳонда бадавлат мамлакат ҳисобланган Америка Қўшма Штатларида ҳозир ишсизлар жуда кўп. Шунинг учун капиталистик мамлакатларда демократия, эрк ва болаларнинг бахт-саодати учун кураш тобора кучаймоқда.

Болаларнинг келажаги, бахт-саодати учун кураш тинчлик учун кураш демакдир.

С. РАҲМАТХЎЖАЕВА,
Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари.

ФАРЗАНД

Боланинг бахти—онанинг тинчлиги демакдир. Ҳар бир она ўз фарзандининг бахтиёр, осойишта яшашини орзу қилади. Оилада фарзанд туғилдими, шу гўдакнинг келажаги, бахт-саодати ҳақида ғамхўрликлар бошланади. Фарзанднинг истиқболини кўзлаб, унга энг мазмунли, энг чиройли исм қўйишинг келади.

Она қалбидаги меҳр бамисоли булоқ. Яқинда, сўлим баҳор тунларининг бирида тошкентлик қаҳрамон она Рихси опа оиласида эгизак фарзанд туғилди. Бу кун Ватанимизнинг шунқори, замонамизнинг биринчи космонавти Юрий Гагариннинг осмонга парвоз қилган куни эди. Бутун прогрессив инсоният қувончга тўлган шу бахтиёр кунда бу камтарин оилада ҳам қувонч устига қувонч бўлди.

Она ўз фарзандлари—эгизаклардан ўғлини Қаҳрамон, қизини Салют деб атади. «Ўғлим Юрийдай довюрак, шунқор бўлсин, қизим Зуҳра юлдузидай йўлчи юлдуз бўлсин» деб орзу қилди у.

Шу куни Рихси опанинг 10 фарзанди қаторига яна бир ўғлон, яна бир қизча қўшилди. Бу пиру-бадавлат онанинг ёши ҳали қирққа ҳам тўлгани йўқ. Унинг қалби ана шу 12 фарзандининг ҳар бири учун дунё-дунё орзу, тилаклар билан тўла. У ҳар бир жигаргўшасининг осойишталигини, қувнаб-яшнаб ўсишини истайди. У шу умид билан нафас олади.

Бу бахтиёр оиланинг ҳар бир фарзанди оилага кунда бир қувончли хабар келтиради. Рихси опанинг тўнғич қизи Дилором алоқачи, у ҳар куни уйга хушхабар олиб келади. Фатхулла эса Тошкент трактор-йиғув заводида ишлайди. Кичиклари бири қурувчи, яна бири доктор, бошқаси ўқитувчи бўлишмоқчи. Рихси опа ва оила бошлиғи Обид Комиловларнинг орзу тилакларининг чеки йўқ.

Ҳа, мамлакатимиздаги ҳар бир оиланинг бахт-истиқболи ана шундай порлоқ.

Болаларни ҳимоя қилиш куни бу йил зўр уюшқоқлик билан, тинчлик ва мустақиллик учун кураш байроғи остида ўтмоқда. Айниқса, ўз озодлиги, мустақиллиги учун мардона курашаётган қарам мамлакатлардаги болаларни ҳимоя қилиш учун астойдил кураш олиб борилаётир. Бизнинг халқимиз, бизнинг оналаримиз, бу курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар.

Мамлакатимизда оналарнинг осойишталиги, болаларнинг бахт-саодати катта ғамхўрликлар билан таъминлангандир. Бизда Рихси опа сингари қаҳрамон оналар, пиру-бадавлат оилалар беҳисоб. Болаларни ҳимоя қилиш ҳақида, фарзанд ҳақида гап борар экан, улар ҳамма фарзандларнинг келажаги беҳавф-беҳатар бўлсин дейдилар. Улар бу йўлда курашдан ҳеч қачон чарчамайдилар.

Жонажон партия ва ҳукуматимиз эса болаларимиз ҳуқуқини ҳамиша ҳимоя қилмоқда.

Ф. УСМОНОВА.

Капиталистик мамлакатларда

▲ Италияда туғиладиган ҳар 100.000 боладан 1700 таси очликдан ва медицина ёрдамига муҳтожликдан ўлиб кетади.

▲ Колумбияда (Жанубий Америка) кўпгина болалар ишлаб пул топиш учун ўз уйларини ташлаб кетадилар. Колумбия пойтахти Богота кўчаларида жуда кўп бошпанасиз болаларнинг ўткинчилардан тиламчилик қилиб юрганлигини кўриш мумкин. Улар кечалари йўлакларда устиларига эски газеталарни ёпиб ухлайдилар.

▲ Германия Федератив Республикасида 12 ёшли болалар кимё заводларида ишлайди. Улар эрталабдан кечгача ишлашга мажбурлар. Болаларга тўланадиган иш ҳақи трамвай билетига етади, холос.

▲ Японияда мактаб ёшидаги кўпгина болалар бойлар эшигида хизматкор, қовоқхоналарда югурдаклик вазифасини бажаришади. Бир боланинг бир йиллик меҳнат ҳақи атиги 27 доллардир.

▲ Ҳатто энг кам қилиб кўрсатилган расмий маълумотларга қараганда, 1959 йилда капиталистик мамлакатларда мактаб ёшидаги болалардан 200 миллиондан ортиғи ўқишга тортилмай қолган.

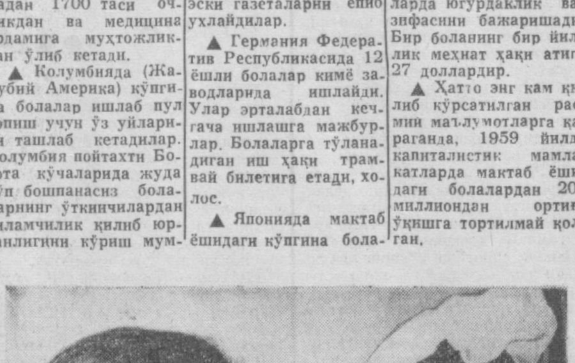

Она қувончи

МАНОЛИС ГЛЕЗОС ОЗОД ҚИЛИНСИН!

ПОЙТАХТ ЖАМОАТЧИЛИГИ ВАКИЛЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

МОСКВА, 29 май. (ТАСС). М. Глезоснинг қаҳрамонона жасорат кўрсатганига 20 йил тўлганлиги муносабати билан бугун Журналистларнинг марказий уйида жамоатчилик вакилларининг йиғилиши ўтказилди. Ўз Ватанининг содиқ фарзанди Глезос 1941 йил 31 майга ўтар кечаси Акрополдаги фашист байроғини улоқтириб ташлаб, унинг ўрнига Грециянинг миллий байроғини тиккан эди. Бу воқеа грек ватанпарварларининг гитлерчиларга қарши оммавий чиқишлари, қадимий Эллада ерларини озод қилиш йўлидаги буюк курашнинг бошланиши учун сигнал бўлди.

Йиғилиш қатнашчилари Грецияда фашизмга қаршилик кўрсатиш ҳаракатида қатнашган курашчиларга юбориладиган мактубни, шунингдек Греция ҳукуматига телеграмма текстини якдиллик билан қабул қилдилар. Йиғилиш қатнашчилари ана шу телеграммада совет жамоатчилиги номидан гапириб, сиёсий амнистия берилишини ва Греция ватанпарварларининг дарҳол озод қилинишини, М. Глезоснинг озод қилинишини талаб этдилар.

Халқаро аҳвол

ЖЕНЕВАДАГИ УЧРАШУВЛАР

ЖЕНЕВА, 29 май. ТАСС махсус мухбири хабар беради:

Бугун совет делегациясининг резиденциясида Г. М. Пушкин билан М. Макдональд учрашди. Улар Лаос проблемасини ҳал қилишга бағишланган халқаро кенгашдаги раисларнинг ўринбосарлари вазифасини бажариб туришибди.

Маълум бўлишича, Лаос проблемасига бағишланган кенгаш раисларининг ўринбосарлари ўз учрашувлари вақтида 29 майга мўлжалланган мажлис ҳақидаги масалани кўриб чиққан эдилар. Макдональд қўшма қироллик делегацияси номидан танаффусни яна бир-икки кун давом эттириш истагини билдирди.

Навбатдаги мажлиснинг қачон бўлиши кейинроқ эълон қилинади.

НАМОНДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ХАНОЙ, 29 май. (ТАСС). Бугун Намонда Лаос король ҳукумати, Нео Лао Хак Сат партияси ва Саваннокет группаси сиёсий ва ҳарбий вакилларининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Анчагина вақт давом этган музокаралардан кейин унинг қатнашчилари 17 майда Нео Лао Хак Сат партияси тақдим этган беш моддадан иборат таклифларни асос қилиб олишга бир овоздан розилик билдирдилар.

Бу таклифлар қуйидаги моддалардан иборат: 1. Лаос муваққат коалицион ҳукумати тузишнинг принципи ва асоси; 2. Муваққат коалицион ҳукумат тузишнинг усул ва тартиблари; 3. Муваққат коалицион ҳукуматнинг состави масаласи; 4. Муваққат коалицион ҳукуматнинг вазифалари; 5. Муваққат коалицион ҳукуматнинг программаси.

Намондаги кенгаш қатнашчилари ана шу таклифлардаги 4 ва 5 моддаларни биринчи галда кўриб чиқиш ҳақида бугун Нео Лао Хак Сат партияси сўраган таклифни қабул қилдилар.

Бугунги мажлис тамом бўлганидан кейин учала томон делегацияларининг бошлиқлари матбуот конференцияси ўтказдилар. Улар бу матбуот конференциясида Лаос муваққат коалицион ҳукумати тузиш масаласи юзасидан беш пунктдан иборат таклифларни муҳокама қилишга ва ана шу таклифлардаги 4 ва 5-моддаларни биринчи галда муҳокама қилишга учала делегация ҳам якдиллик билан розилик билдирганликлари ҳақида қўшма баёнот бердилар.

Учала томон вакиллари бу музокаралар Лаос проблемасини ҳамжиҳатлик ва бамаслаҳат вазиятида ҳал қилишга имкон беради, деб умид қилмоқдалар.

Хьюм—Испания диктатори Франконинг меҳмони

ЛОНДОН, 29 май. (ТАСС) Англия ташқи ишлар министри лорд Хьюм уч кунлик расмий визит билан Мадридга келди.

Рейтер агентлигининг хабар қилишича, Хьюм Франко билан ҳамда Испания ташқи ишлар министри Кастиэльо билан музокаралар олиб боради.

Агентликнинг хабарига қараганда, музокаралар давомида «Гибралтар масаласи ва Испаниянинг НАТОга кириши масаласи сингари муҳим проблемаларнинг» ўртага қўйилиши кутилмайди. Хьюм, деб ёзади Рейтер агентлиги. «Испаниянинг Англия товарлари импортини кўпайтиришини талаб қилиши кутилса ҳам, Хьюм визитининг асосий мақсади Англия-Испания муносабатларини янада яхшилашдан» иборатдир.

Телевизор экранида

31 МАЙДА

19.00. «Истиқбол эгалари» телевизион журнали.

19.50. «Тозалик ва озодалик» — телеочерк.

20.00. Ўзбек тилида «Республикада хизмат кўрсатган механизатор бригадасида» деган телеочерк.

20.10 О Ёқубов. «Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим» спектакли Ҳамза номли театрдан олиб кўрсатилади.

Танаффус вақтларида телевизион янгиликлар.

1 ИЮНДА

19.00. «Бахтли болалик». Ўзбек ва рус тилларида Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунига бағишланган эшиттириш

20.05. Телевизион янгиликлар.

20.25. «Грузия йўллари бўйлаб» — киноочерк.

20.45 «КПСС XXII съезди шарафига». Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшиттириш.

21.10. «Хора» — ҳужжатли фильм.

21.20 «Ғарқ бўлган кема сирлари» — немис киноповести.

БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети маълум қиладики, шу йил 2 июнда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг II сессияси чақирилади. Сессия кундуз соат 3 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг Мажлислар залида очилади. Сессияда шаҳар хўжалигини ривожлантириш 1961 йилги плани бажарилишининг бориши ва шаҳарни ободонлаштириш тадбирлари тўғрисидаги масала муҳокама қилинади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Тошкентнинг ТАМОША ЗАЛЛАРИДА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/V да **Сўна.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/V да **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим.**

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Сокин юлдуз — «ВАТАН» (эрталаб соат 9 ярим, кеч 8 ва 10 да),.

Халқ уйғонмоқда — «ВАТАН» (эрталаб соат 11, кундуз 2 ва кеч 5 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 3, кеч 6 ва 9 да), НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Бася жанжали — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Халқ уйғонмоқда — «ВАТАН» (кеч соат 8-40 ва 10-40 минутда), НАВОИЙ номли (кеч 9 яримдан), ПУШКИН номли (кеч 10-10 минутда), «УДАРНИК» (кеч 9 дан).

Сокин юлдуз — «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 9 ва 10 яримда).

Дуэль — КАФАНОВ номли (кеч соат 9 ва 10-50 минутда).

Бася жанжали — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 10-45 минутда), ТЕЛЬМАН номли (кеч 8-40 ва 10 яримда).

Тонгда сакраш — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 8-45 минутда)

Хатарли сўқмоқлар — ПУШКИН номли (кеч соат 8-50 минутда).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими—29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими —29040, 135, Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 01609. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва Ўзбекистон сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. В. 1607.